

KRISTIJONO DONELAIČIO METINĖS SUTINKANT

Jonas Aistis

Paskutiniais metais minėjimų gal kiek ir per tiršta: Zalgiris, Durbė, karalius Mindaugas, 63 m. sukilimas... Bet Donelaitis išskirtina figūra. Dažnai jo vardas kartojamas, vadinamas klasiku, o tačiau labai paviršutiniškai pažįstamas. Ir kai tai sakau, turiu galvoje ne vidurinės mokyklos mokinius, bet mokytojus ir lituanistus.

Skaudu prisiminti, kad turėjome savo universitetą, su atskira lietuvių kalbos ir literatūros katedra, kuri per dvidešimt metų nepasirūpino paskelbti bent poros išsamesnių studijų apie lietuvių tautos archipetą. Beveik visa, kas ex cathedra ir vadovėliuose buvo sakoma, labai dažnai buvo kartojama tik tai, kas kitų apie Donelaitį seniai jau buvo pasakyta.

1954 m. Lietuvoje pasirodė jauno lituanisto L. Gineičio: Kristijono Donelaitio Metai. Tai bene stambiausias lietuvių kalba darbas apie Donelaitio kūrybą. Nors L. Gineičis šaukiasi net tokius lietuvių literatūros autoritetus, kaip Stalinas ir Maļenkovas, bet to darbo kai kurios dalys yra visai neblogos. Žinoma, visas darbas parašytas įprastine bolševikų trafaletinės publicistikos dresia ir tonu.

Donelaitis, manė, turi šio tokio panašumo į Valančių, nors pastarasis valdė plačią Žemaičių vyskupiją, o pirmasis buvo tik tiktai užguitų prūsų baudžiauninkų kuklios ir skurdžios parapijos pastorius, bet juodu abu bus giliai supratę savo ganytojišką misiją ir jai paskyrę visą gyvenimą ir visas jėgas. Be to, juodu paliko pastabų, kurios atities mokslininkams, manau, bus neišsėnkantis lobis šaltinis.

Apie tas pastabas ir norėčiau su skaitytoju pasidalinti. O norėčiau dėl to, kad man atrodo, jog jau pats laikas, kalbant apie Donelaitį, išeiti iš trafaletinių vidurinės mokyklos vadovėlio rėmelių. Visi šio šimtmečio įvaidai į Donelaitio kūrybą yra tik geriau ar blogiau susukti kompiliaciniai komplimentai, kurie, nors parašyti lietuvių literatūros žinovų ir specialistų (kaip Biržiška, Putinas, Korsakas ir kt.), dažnai remiasi ne į netarpikiškus dokumentus, o į kūrybą ir antrinę faktinę medžiagą. Tiesa, tos antrinės medžiagos yra gana gražios ir stiprios. Juk L. Rėza pirmoje Donelaitio kūrybos laidoje apie "Metus" pasakė šiuos pranašingus ir iki šiol nepasenusius žodžius: "Šis kūrinys lietuvių tautai turi išskirtinę vertę ne tik dėl to, kad poetas yra kilęs iš liaudies gelmių, bet ir tuo, kad tai nesenantis kalbos paminklas, kuriuo, kaip tvirtu pagrindu, gali remtis gramatikai ir leksikografai. Lietuviška jo išraiška yra trina, liaudiška ir klasiška". Tai ir pagalvoję, lyg Rėza būtų numatęs, kad lietuvių literatūrinei kalbai pasirinks Donelaitio raštams labai artimą termę... Visas Rėzos įvadas ne tik tiktai nepasėnęs, bet iki šiol yra visų tvirtinimų šaltinis.

Lygiai dalia galima drąsiai tvirtinti, kad per šimtą metų nei vienas Donelaitio raštų leidimas kritišku aparatu nepri-

go tam, kurį 1865 m. išleido A. Schleicher'is.

Bendrai imant, vokiečiai Donelaitianai yra padėję rimtus mokslinius pagrindus. Iš jų ypač išskirtinas F. Tetzner'is, paskelbęs Tolminkiemio bažnyčios metrikų knygų parašėse Donelaitio įrašytas pastabas. Tose pastabose yra visko: atsiminimų, meditacijų, gyvenimo faktų, parapijos reikalų, parapijiečių moralės davinų, šv. Rašto ir klasikinių autorių citatų, bet dažniausiai intymios ir netarpikiškos išpažintys, tikras jausmų, vilčių ir svajonių paveikslas, vidinis poeto portretas. Nereikia nei sakyti, kad tai yra neįkainojama dokumentinė medžiaga, nušviečianti poeto dvasinį pasaulį ir jo kūrybą. Tas pastabas jis rašė visus 36 savo pastoriatavimo metus.

Pirmas jo įrašas krikšto knygoje užrašytas pirmąją pastoriatavimo dieną: 1743 m. lapkričio mėn. 24 d., pirmą Advento sekmadienį, ir šiaip skamba: "Viešpatie Jėzau, gerasis žmonių Ganytoja, aš noriu čia ganytoju ir avinėliu būti".

Tolminkiemyje visi bažnyčios aktai buvo vedami vokiečių kalba. Štai fragmentiškos Donelaitio autobiografinės žinios:

"1740 liepos pabaigoje, paskirtas kantorium, atsiradau Stalupėnuose. 1742 m. tapau mokyklos rektorium, o 1743 m. prieš Sekmines buvau paskirtas į Tolminkiemį. Gailėdamas savo mokinių, likau Stalupėnuose iki atostogų, tada vykau į Karaliaučių, kur spalio 17 d. įšventino mane pastorium, gi lapkričio 24 d., 24 sekmadienį po Trejybės buvau įvesdintas Tolminkiemį, o pirmąjį advento sekmadienį pradėjau eiti pareigas senoje bažnyčioje. 1744 m. spalio 11 d. vedžiau. (Vedė Goldapės teisėjo Olefanto dukterį Oną Reginą, Stalupėnų pradinės mokyklos mokytojo našlę, kuri mirė 1795 m., sulaukusi 80 metų amžiaus.) Vaikų neturėjau ir tuo visada džiaugiaus, nes tarnyba, palyginti, menka."

"Keletai metų praėjus po mano santuokos, dėl silpnos sveikatos, nes dėl įtemptų studijų tapau hipochondriškas, ir ilgo amžiaus nesitikišdamas, pradėjau rūpintis našlių prieglauda. Abu su žmona nutarėm savo lėšomis prieglaudą pastatyti. Ji stovė žemiau bažnyčios daržo ir diendaržio, dešinėje pusėje nuo bažnyčios. Tai rašydamas esu jau šešiasdešimties su puse me-

KRISTIJONAS DONELAITIS

K. Bogdano skulptūra

tų amžiaus, bet dar gana guvus, o mano žmona vis sirguliuojanti. Atrodo, kad man visai nebuvę reikalo dėl savo žmonos imties atsargumo priemonių..."

"Iš prigimties buvau gyvo temperamento, mėgau dainuoti bei skambinti fortepijonu ir pianinu, bet skambindamas ar dainuodamas buvau moralus, taiklaus prie svečių, stengdamas juos užimti..."

Kai užvirė byla dėl žemės, Donelaitis savo byloje pastebėjo: "Kai aš dabar rašau (1778) per 35 metus tik vieną kartą tesirgau taip, jog negalėjau nueiti bažnyčion". Vadinasi, poeto liguistumas buvo daugiau vaizduotės reikalas. Mirtis jį persekiojusi visą gyvenimą, ir jojo pastabose mirtis, atrodo, visą laiką stovinti už poeto pečių. Kartais atrodo, kad tai traukio vienuolio, ne protestanto pastoriaus sielos būseną...

Šiaip Donelaitis buvo puikus administratorius, didelis statytojas. Be minėtos našlių prieglaudos, pastatė lauko akmenų mūrinę bažnyčią, atstatė padegta mokyklą ir kleboniją. Tvarkė penkis savo parapijos mokyklas. Atkakliai gynė parapičių ir parapijos bendras ganyklas nuo dvaro užmačių. Objektas šiandien atrodo nedidelis, nes ginčijama bendrų ganyklų žemė buvo tik 16 margų plotas. Matyt, skriauda bus buvus akipilėiška ir didelė. Per tuos ilgus pastoriatavimo metus Donelaitis pakrikštijo 5,213 kudių. Tolminkiemio parapijai ta-

da priklausė net 36 kaimai, o pusė visų gyventojų kalbėjo namuose lietuviškai. Sprendžiant iš krikštų skaičiaus, atrodytų, kad parapija turėjusi būti mišra. Pats Donelaitis buvo liuteronas ir jaunystėje religiniuose dalykuose nebuvo di-

delis tolerantas, bet 1773 metais savo pastabose parašė: "Tarp reformatų yra gerų žmonių, kaip tarp liuteronų yra visiškai bedievių".

Tai buvo kadaise, kai dvaro amtmonas A. Ruhigas siautė ir pastorių kolojo (gegen mich gesagt hat: Bezliepe! — prieš mane pasakė: bezliepyčia). Pakėlėme į Tolminkiemį dabar, kai jame "pryšakinė demokratija klesti". Literatūra ir menas (1963. XI. 23) paskelbė tūlo Jono Mačulio, lankiusio Tolminkiemį, reportažą: "Tolminkiemis! Iš tolo atrodė jis kaip paprastas, nuošalus kaimas. Viršūnių prosdynose giedravo dangus... Seno dvaro pastatai, šventainės upelio tiltas, įkalinė ir štai kairėje — tas pat toluomoje matytas kalnelis. Pro tankią senų liepų ir ažuolų lapiją pasirodo mūras. Vietomis atkritęs tinkas apnuogino sumūrytus paprastus laukų akmenis. Dairaus po tuščias sienas ir jau krūmais sužulę bažnyčios vidų. Karo audra neaplenkė Donelaitio poilsio vietos. Tarp akmenų šen ten įmūrytos plytos raudonavo tarsi žaidžios... Tarp šių apirusių sienų išsisi didysis baudžiauninkų dainius. Čia kažkur yra jo kapas... Ir iš Donelaitio statytos mūrinės klebonijos belikę tik rūšiai..."

Tačiau vaizdas dar nepilnas: "Iki paryčio klaidžiojau vienas šventainės krantais. Varnių, Paledžių sodyteliais, kol pagaliau, perbėgus man kelią briedžių porai, pabūgęs vilkų (mano išretinta, J. A.), sugrižau į kaimelį laukti patekanti

Kertinė Parastė

ŽIEMOS PRADŽIA IŠ KRISTIJONO DONELAIČIO "METŲ"

Ant, žiemos nasrai jau vėl rūstaudami grįžta, Ir šiaurys pasiūsaus vėl mus atleikia gaudint. Vei! kaip ant ežerų visur langai pasidaro, Lygiai kaip, antai, stiklinius įdeda stiklą. Taigi namai žuvų, kur varlės vasarą šventė, Dėl barnių žiemos nei su šarvais užsidengia Ir tamsoj miegoti kiekvieną gyvulį siūnčia. Ant, laukus žiemos jau taip nugandino bardams, Kad ir balos ir klampynės pradeda rauktis, Ir purvynai jų teskėt ir šlurpt pasiliauja. Kelias, kad jį mėgina trenkt sokinėdami ratai, Nei koks būnas įtemptas, dėl pašalo trinka Taip, kad garsas jo toli galvoj atsiliepia. Taigi dabar jau vėl sviets sveikint pradeda žiemą.

Ak, jau ben ir reik; Kalėdų didelė šventė Artinas, ir Atpentai nor poryt pasibaigti. Rudenis, anš dramblys, perdaug nemandagiai drėbdams, Ir besivoliadams purvuos, mus vargino skaudžiai. Kožnas, į klumpes ir į vyžas įsmerdams, Kolojo jo darbus ir jo madarą skystą. Bet ir ponai, su sulnais skraidydami žirgais Ir su ponikais kasdien viešėdami rėdais, Beteskanč purvams, nešvankų rudenį peikė. Todėl į žiemus visi žiūrėdami žmonės Ir sausos žiemos didiai gi belaukdami skundės.

Taip visiems bėdėjuojant, štai, pažars pasidarė, Ir tuo žiemiskai visur plesdendami vėjai Darganas į pietus, kur gandas miegti, nubaidė. Iš debesų žiema po tam, iškišusi galvą, Nei pikčurna kokia, su mėsais rudens barės Ir su salčiais jo šlapius nudėgino darbus, Ik ji jau po tam, rudens iškopusi mėsus, Ant visų balsų klampynių kėlą padarė Ir su rogėmis vėl skraidyt ir čiūžt pamokino. Taigi dabar, kur mes pirm to pavasarį linksmą šventėm ir žoleles jo margas sav nusiskynėm, O paskui džiaugsmus šiltus su vasara baigėm, Ten pusynai su baltais kalnais pasidarė, Ir žiema sav žiemiską kvietkas nusipynė. Tikt dyvai žiūrėt, kaip barzdoti pušynai Su savo knodais garbanotais visur pasirodo Ir, nei pudruoti ponaičiai, stov įsirėmė. Bet kiti nuogi žagarai tarp jų pasilenkė, Būriškai po stogais jų stovėdami, dreba Ir raudodami kloniojas, kad svilpina vėjai. Bet ir kerpėsos ir jų kelmai nusigasta, Kad smarkus žiemos savo dumplės pradeda judint Ir besijodams, nei su sietais, dulkina sniegą. Taipgi dabar visi pasilėpę gyvuliai girių, Vėtrons vėl berūstaujant ir sumisai besipauijant, Čia viens urvoj sav šiltai kaip gal, išsigūš, O kitai tenai ant virbo tupi besausdams.

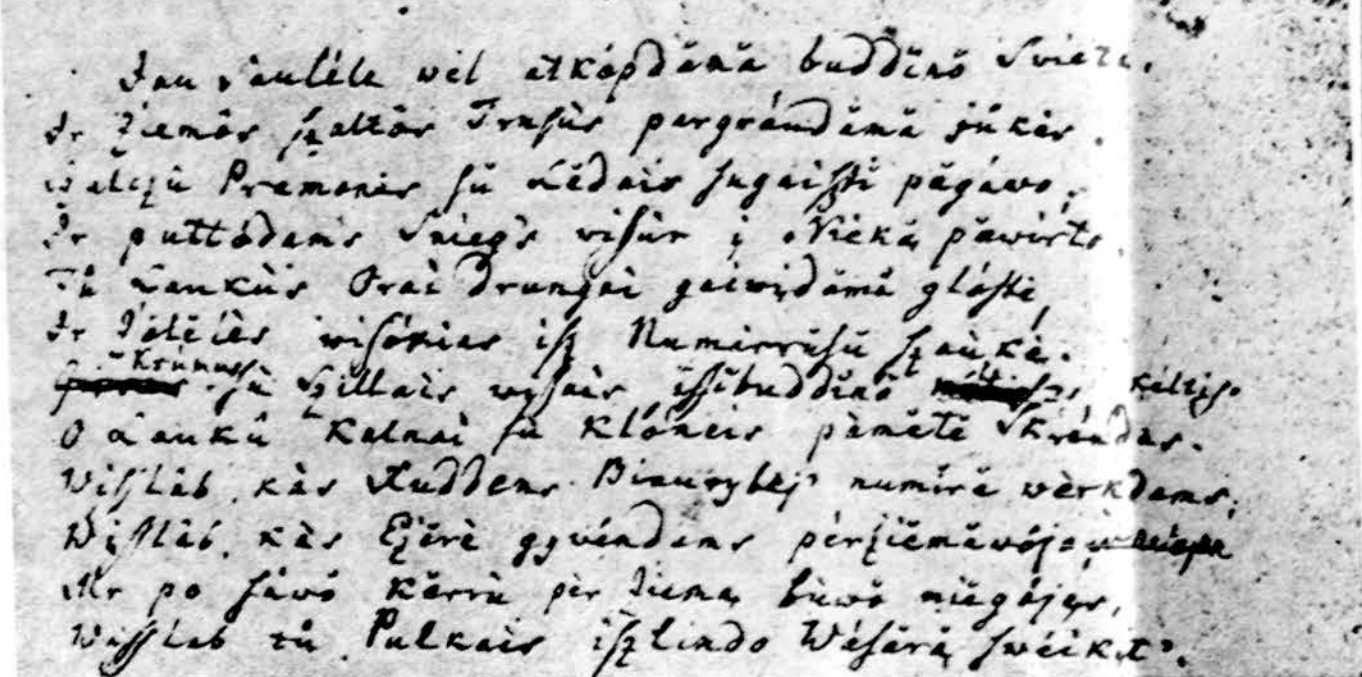
Taip, paukšteliai mieli, jums, taip mums pasidarė, Ir taip jus, kaip mus, baugin braskėdami salčiai. Jus žiemos smarkums į šaltą girią nubaidė, O mus jis besipurtindams į stubą suvarė Ir pasikildyt nusiuntė pas kakalį mielą. Jūsų namai šalti, kur jūs miegodami krankiat, Jus negal užstot, kad jus išgandina salčiai. Mes, kad mus žiemos per daug užkibina grumsdams, Tuo kytriai pasilėpt į šiltą pašalį lendam Ir tykam kampe, žiemos n'atbodomai keršto, Sav tikrai sušilt karstoką viralą srebiam. Ak, jūs, vargdiėnėliai, jūs, nuogi nabagėliai, Ar būt šilts, ar šalts, ar kīts koks dyvinas oras, Rūbais vis vienis ir tais pačiais užsidengat. Mes, kad saulė mums per daugel nugarą kaitin, Tuo trinyčius ar kobutus vėsius užsimanjam, O kad jau per daug žiemos mus pradeda dovyt, Štai, tuojais vilnoną sav ir kailinius imam Ar tikrai sušilt į šiltą patalą kopiam.

Taip bėdėjuojant man, vilkai gaujoms susibėgo Ir, kaip pradė jų, tamsoj tralalaudami staugė.

V. K. Jonynas

Donelaitio Metų iliustracija

Kristijono Donelaitio rankraštis šis natūralaus didumo

(Nukelta į 4 psl.)

A. A. PROF. KOMPOZITORIUS KAZIMIERAS V. BANAITIS

IZA MOTEKAITIENĖ

Skaudus disonansas sudrebino širdis, išgirdus, kad praėjusių Kalėdų rytą atsiskyrė su šiuo pasauliu viena šviesi asmenybė — prof. kompozitorius K. V. Banaitis. Nėra didesnio skausmo, gailėsio ir nuostolio visai tautai, kai užgesta kūrėjas per anksti: neužrašyta tiek galėjusių gimti kūrinių, nesurinkti ir leidinius sukurtieji, nesulaukta paties kompozitoriaus svajonės išpildymo — regėti savo operą „Jūratė ir Kastytis“ išleistą klavyre, pastatytą lietuviškoji tremties scenoje. Vietoj vilties išgirsti kompozitorių nugalėjusį ilgą ir sunkią ligą — suskambo laidotuvių varpai! Ko netekome — giminės, tauta bei jos kultūra — teatskleis šie ryškesni velionies gyvenimo momentai.

Vaikystė

K. V. Banaitis gimė 1896 m. Šakių apskr., Sintautų vals., Vaitiekupių kaime, trečiuoju tarp savo 4 brolių ir seserų, žinomo, pasiturinčio šviesuolio ūkininko, Saliamono Banaicio šeimoje. Muzikinė artėrija gimnė buvusi stipri. Motinos brolis buvo vargonininkas, tetos — giesmininkės, o tėmas Saliamonas taip mėgdavęs muziką, kad samdydavęs tarnaitės ūkio darbus tik su gerais balsais, kad joms dainuojant, galėtų iš tolo grožėtis. Gi mažajai savo dukrai Salomėjai nupirko pianiną mokintis muzikos (kas buvo tais laikais ūkiuose išimtinis dalykas) ir savo lėšomis užsėkė visam kankių orkestrui instrumentus, mokėjęs galia pasamdyti kankių vadovui Puskunigui — ir šis orkestras koncertuodavęs net Kaune. Iš visos Saliamono šeimos atsivėdė giminės muzikinei mizai tik vienas Kazimieras Viktoras. Jo jautrumo muzikai pavyzdžių gali būti kad ir tokie įvykiai. Kartą jo kaimo vestuvėse, būdamas penkerių metų amžiaus, jis išgirdo samdytą, didelę kapelą. Grįžęs namo, jis tiksliai atvaizdavo visus instrumentus ir ant kiekvieno pagrojo savo būdą. Arba sugrįžęs iš mišparų namo, užsiilpdavo ant aukšto, pasislėpęs už kamino, imituodamas vargonus savo lūpėmis, atgrodavo mišparus. Gi pianino klavišus tik jo pirščiukai ieškojo muzikos paslapčių.

Tėvai, ypač šeimos galva Saliamonas, rūpinosi geru vaikų išauklėjimu. Jis patriarchališka drausme rove iš mažųjų širdžių bet kokį puikybės jausmą, pats rodydamas pavyzdžius, pratinę gerbti kiekvieną žmogų, gyvį, kiekvieną sutvėrimą. Vėliau atvirumo valandoms sakydavęs: — Mano vyrai nėra nė žvirblių nušovė! Gi tėvynės meilė vaikams buvo skiepijama tiesiog kaip religija: — Vaikai, jei nuplūši drabužiai, užsiolopykit. Jei būsit alkanai, valgykit duonos su druska, bet Lietuvos reikalų neapleiskit!

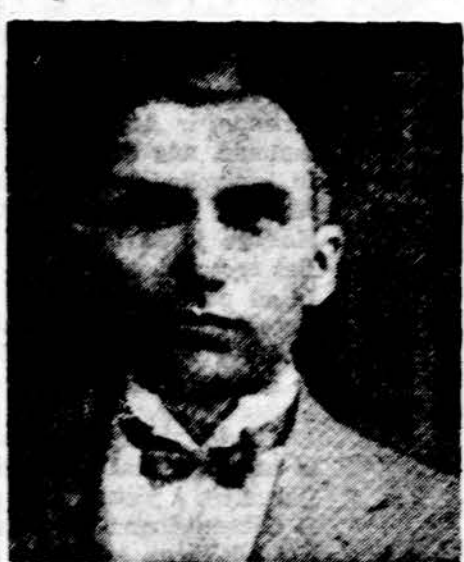
Jaunystė ir studijos

Nuturė visus vaikus išmokslinti, tėvas pardavė ūkio gyvulius ir, pats trumpai pasimokęs Rusijoje buhalterijos, įsteigė Kaune savo spaustuve. Kiek vėliau — 1906 m. jis išsinuomavo butą ir atsigabeno visą šeimą į Kauną, kad vaikai galėtų eiti mokslus.

Lankydams gimnaziją, Kazimieras Viktoras pradėjo studijuoti muziką, kaip savamokslis. Vėliau mokėsi privačiojo Ippo muzikos mokykloje Kaune, dienomis daug skaitydamas, o naktimis skambindamas, ypač Bacho muziką.

Persikėlęs į Rusiją baigti aštuntos gimnazijos klases Roslavių (Smolensko gub.), lygia-

greta mokėsi ir pianino muzikos pas dvi žymias pianistes. 1915 m. grįžęs į Kauną, dalyvaavo koncertuose, kaip pianistas solistas ir akompanuotojas; pradėjo rašinėti ir išpildyti savo kompozicijas, o esant mokytojų trūkumui, dėstė Kauno Saulės gimnazijos istoriją, geografiją, lotynų ir prancūzų kalbas ir vedė gimnazijos mišrų chorą. 1917 m. susirgęs plaučių liga — grįžo porai metų gydytis į tėviškę. Nuo tada jis pradėjo bendradarbiauti spaudoje, rašinėdamas muzikinėmis temomis. 1919 m. paimtas į kariuomenę, tarnavo kaip gen. štabo vertėjas. Tuo laiku jis išvertė vadovėlių karo automobilistams, Lauko telefoną ir telegrafą, vedė kariuonių chorą ir koncertavo, gausiai rašinėjo korespondencijas, straipsnius ir politinius komentarus. 1922 m. išvyko studijuoti muzikos į Pragę, iš kur po metų persikėlė į Leipcigą, pirmą įstudavęs ir universitetą studijuoti filosofijos ir meno istorijos (1922—1925) ir kiek vė-

Prof. K. V. Banaitis jaunystėje

Pedagogas ir profesorius

Baigęs Leipcigo konservatoriją, tais pačiais metais buvo pakviestas Kauno valst. konservatorijon dėstyti teoretinius muzikos mokslus ir privalomą fortepijoną. Gi 1937 m. Valstybės Prezidento aktu jis buvo paskirtas tos konservatorijos direktorium, o metais vėliau gavo profesoriaus laipsnį. 1940 m. bolševikų okupacijos metu iš tų pareigų atleistas, 1941 m., pasitraukus bolševikams, vėl grąžintas, kur ėjo pareigas iki naujo bolševikų antplūdžio 1944 m.

Tremties kely

Tada prof. K. V. Banaitis pasitraukė iš tėvynės ir pradėjo tremtinio dailį Vokietijoje: Drezdene, Berlyne, Arnforte, kol 1945 m. pastoviau įsikūrė baltiečių stovykloje Mueldorfe (Bavarijoje). Čia vėl pasinėrė į kūrybos darbą, nemokamai mokė tremtinių vaikų muzikos ir vedė mišrų lietuvių chorą. 1949 m. atvyko į Šiaurės Ameriką ir apsigyveno Brooklyne, kur atidarė privačią muzikos studiją, dirgavo operetės chorą, Aido oktetą ir — kūrė muziką, kol 1955 m., vos baigęs savo didžiausiąjį kūrinių — operą „Jūratė ir Kastytis“ — pradėjo pamazū sunkiai sirgti. Ligos priežastis — mažos iš muzikos gyvenimo pajamos, sėdėjimas žiemomis metu neapkęrėntam kambary — palaužė ir taip nestiprią kompozitoriaus sveikatą. Ligonis tada persikėlė gyventi brolio inžinieriaus šeimoje, kurio visą ekonominio gyvenimo našta nešė viena inžinieriaus žmona, nes brolis inžinierius, sunkiai ir vėliau emigravęs Amerikon, palaužta sveikata irgi buvo reikalingas vien nuolatinės globos ir gydymo.

Iki mirties valandos kompozitorius slaugė ir globojo, visa

Prof. K. V. Banaitis baltiečių stovykloje Mueldorfe, Vokietijoje 1947 m. Iš kairės: A. Trimackienė, K. V. Banaitis, K. Bradūnienė, V. Jonuškaitė ir A. Santaras.

širdimi dėdėi atsidavęs, brolio šeimos sūnus studentas. Sakota intelektualinė asmenybė. Trumpo rašinio rėmuos neįmanoma pakankamai atvaizduoti velionies kaleidoskopiškai turiningo gyvenimo, darbo vaisių, bei asmenybės. Šviesiausiu paminklu jo atminimui būtų jo monografija.

Rašančiai teko būti Kauno Konservatorijoje jo mokinė. Muzikos studentai mylėjo jį, kaip gyvą autoritetą, didelio išsilavinimo intelektualą ir muziką, sykiu nuosirdį, paprastą, įdomiai ekskursuojantį pamokų metų filosofiniais klausimais „I šali“, mokinantį sveikai žvelgti ir kritikuoti muzikinį gyvenimą, — ir už daugybę kitų neišskaičiuojamų dalykų. Su pasigėrėjimu sekdamas savo profesoriaus muzikinius straipsnius spaudoje, jo polemiką, kritikas, apžvalgas, muzikos puoselėjimo planus ir p. Gausybę jo plunksnos darbų įvairiais kitais žurnalistinėmis klausimais talpindavo Lietuvos Aidas, Nepriklausoma Lietuva, Lietuva, Sekmoji Diena, Kariškių Zodis, Veja, Vairas, Keturi Vėjai, Naujoji Romuva, Muzika ir Teatras, Kauno Lietuva, Ateitis, Aidai ir kita periodinė spauda bei meno ir literatūros žurnalai.

Kur buvo tikroji Banaicio širdis

Tačiau bendradarbiavimas spaudoje, direktoriavimas, atrodė, buvo tarsi gyvenimo primesta, šalutinė jo šakotos asmenybės veikla. Jo širdis buvo muzikoj ir pagrindiniais jo darbais yra jo sukurtoji bei harmonizuotoji muzika. Nepriklausomos Lietuvos laikais buvo atspausdintos užsienyje ir Kaune jo Sutemos Giesmės ir vizijos solo fortepijonui, Liaudies dainų rinkinys chorui, Savo skambanti daina ir Pasiėmęs švilpynė — solo balsui ir fort., Sveika būk tėvų šalie ir Kunigaikštienės Birutės giesmė — chorui, Sonata - Rapsodija h-moll violinėlei ir fort. Gi Antrojo pasaulinio karo metu išleista Kaune: Tulpės, Vandens Lelija, Rods parpulciau, Atsiminimas — solo balsui ir fort., Žygis į Vilnių — vyrų chorui. Tremtyje, Vokietijoje, išleista Dainos chorui antras sąsiuvinys. Pirmyn į kovą už tėvynę, Rytų šventa išmiegosim — vyrų chorui.

Amerikoj — įvairių mecenatų parama — išleista Liaudies dainų trečias ir ketvirtas sąsiuviniai. Oi nėra niekur ir kitos dvi liaudies dainos solo balsui ir fort., Aš per naktį solo balsui ir fort. ir 100 liaudies dainų rinkinys — solo balsui su fort. ir chorams. 1955 m., kaip minėta, jis baigė rašyti operą „Jūratė ir Kastytis“ (pagal poetės Buivydaite libretto. Pažymėtina, kad ir savo originaliomis dainomis tekstu Banaitis dažniausiai rinkosi iš žaismingai, skambiai eiliuotų poetės Buivydaite eilėraščių), kuri tebėra rankraštis.

Palikdamas Lietuvą, kompozitorius spėjo tepasiimti tik keletą savo nespausdintų instru-

mentinės muzikos rankraščių: Trio — arfai, smuikui ir klarnetui, Lietuvos idilijas, Preludijų rinkinį — solo fort. ir keletą dainų solo ir fort., bei daugia kaip šimta harmonizuotų liaudies dainų. Lietuvoj palikę rankraščiai — Agnus Dei chorui, Siuntė mane motinė — variacijos ciklas smuikui, pianui ir klarnetui, Simfoninis vaizdelis — Vakariui artėjant ir keilolika originalių solo dainų vienam balsui su fort.

Kūrybos šaknys tautos dvasioje

Velionies muzikinės kūrybos pagrindai didesne dalimi atremti į lietuvių liaudies dainų charakterį. Savo originalioji muziką jis tartum siekia, kiek galima, pilnesnio harmonijos derinio su lietuviškos dainos kompozicija. Todėl ir jo harmonijos gausu kvartų, kvinčių ir didelių sekundžių intervalų. Dažniausiai jis linkęs į diatoninę muzikos kūrybą. Greta jo originalių kompozicijų derinių su tautinių dainų elementais sutinkama ir nuosaikios impresionistinio atspalvio kūrybos. Gi liaudies dainos chorams ir didelės dalis solo dainų parašyta tradicinėmis harmonijomis.

Gilus muzikinis rafinotumas

Nors ir liaudies dainų pagrindais — K. V. Banaicio muzikinė kūryba yra daugiaur rafinuota, nei paprasta, reikalaujanti iš jos pildytojų tikro muzikinio subrendimo. Bene pirmoji jo solo dainų pildymo pionierė Lietuvoj buvo Vincė Jonuškaitė - Zauinė, kuri įstengdavo atskleisti publiškai rafinuotą jo dainų grožį ir pildė jas su dideliu pasisekimu. (Gi mėgėjų pildomos Banaicio dainos dažnai „nepasiekia“ publikos!) Pamažu atsirado ir daugiau pribrędusių menininkų, ir Kaune buvo jau surengti net trys grynai K. V. Banaicio kūrybos koncertai. Kad jo muzika buvo europietiško lygo, lūdi ja palankūs anglų, voikečių ir rusų spaudos įvertinimai Banaicio kūrybos, išpildytos Muenchene, Leipcige, Bremene, Hamburge, Liuksemburge, Anglijoje, Skandinavijoje ir Pabaltyje. Muencheno radiofonas net įsirekordavo jo Sonata - Rapsodiją violinėlei ir fort., o Bremeno radiofonas — Sonatą smuikui ir fort.

New Yorke išleista jo komponuotų dainų — Žygis į Vilnių, Pakirsisu berželį, Valio piovejėliai ir Rytų šventa išmiegosim — plokštelės, kurias įdėnavo Aidų oktetas, dirguojant pačiam kompozitoriui.

Galima spėti, kad Velionis dar paliko daug savo kūrinių rankraščių. Nes, jo sesers tvirtinimu, jis gautąjį Clevelando gydytojų tūkstąntinę iš Chicago Lietuvos dukterų šimtine bei savo vargonus skatikus padėjęs į banką, kad po mirties jo „muzikiniai valikai“ — jo kompozicijos būtų atspausdintos ir tuo būdu paleistos į pasaulį, byloti apie mūsų tautos muzikinę kultūrą, kurios vertė jis visa širdimi tikėjo.

Paskutinės sunkios ligos me-

tu jis alertiškai, gyva dvasia, šviesiu portu domėjosi lietuvių kultūrinio gyvenimo bei pasauliniais įvykiais. Visu savo tauraus charakterio idealizmu stengėsi pasitenkinti kukliausiu gyvenimu minimumu, niekam nebūti našta, neįkyrėti ir net iš savo lankytojų neprimdavo jokios piniginės pašalpos: — Man visko užtenka!

Tad nenuostabu, kad jis, padėjęs Kalėdų ryto džiaugsmui, taip tyliai, net nesuaimanavęs, ramiai užgeso.

Aiškesniam a. a. Velionies, kaip muziko pedagogo ir jo nuolatinių apie mūsų koncertus rūpesčių vaizdai, pacituojau daį jo autentiško laiško, kurį jis parašė vienai mūsų solistei (koncertavusiai 1948 m. su lietuvių dainininkų trupe drauge ir su estų ir latvių instrumentalistais — pabaltiečių vardu Londone), gavęs iš jos Londono dienraščio Times muzikos kritikos iškarpa apie minėtą koncertą, kuirame buvo kritiko atkreiptas palankus dėmesys tik į vieną visos programos numerį — Banaicio Vandens Leliją. Mueldorf, 1948. 11. 10 d.

Maloni Ponia,

Leiskite Jums, nors ir kiek pavėluotai, širdingai padėkoti už gražų laišką iš Londono, kur Jūs, matyt, labai gražiai ir išpu-

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopėdas, Protėdas, Aparatų Protėdas, Med. kan. dakt. Spec. pagalba kojoms (Arch. Support) ir t. t.
ORTOPEDINIS TROCHNIKOS LAB.
Val. 9-4 iki 6-8. Seštadien. 9-1
2846 W. 63rd St., Chicago 26, Ill.
Tel. Prospect 6-5084

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLIO LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2855 West 63rd Street
Val. 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadieniais 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligonis priima su atlygiu.
Ofiso telefonas: PR. 6-3226.
Res. tel. 6-5076

DR. E. G. BALUKAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLIO LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6449 So. Palms Rd. (Crawford Medical Building), Tel. LU 5-6446
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti MI 3-0061.

Ofiso telefonas: PR. 6-3226.
Res. tel. 6-5076

DR. S. BIEZIS
CHIRURGAS
Valandos: Kaedien nuo 1 iki 3; trečiadienį, antradienį, penktadienį nuo 7 iki 8.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 W. 63rd Street
Kampana 43-406 ir California
Val. Kaedien nuo 9 val. vak. Seštadien. 9-4 val. vak.
Trečiadien. ir kitu laiku pagal sutartį.
Ofiso telefonas: 676-4043
Res. Walbrook 5-3048

DR. G. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 605-6533 Elgin
425 No. Liberty Street,
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Ofiso telefonas: 6-5048, Res. 6-5084
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2424 West 71st Street
Val. 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadien. 10-1 val. vak.
Trečiadien. ir kitu laiku pagal sutartį.
Ofiso telefonas: 676-4043
Res. Walbrook 5-3048

Ofiso telefonas: 6-5048, Res. 6-5084
DR. S. H. M. BUDRYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
7761 West 51st Street
Valandos: pirm. antr. ketvirt. 9-5 val. vak. penkt. 10 v. r. iki 1 v. p. Seštadien. 10 v. r. iki 1 v. p. Ligonis priima pagal susitarimą.
Tel. ofiso 735-4477, Res. PR. 6-5060

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Palms Rd.
Valandos pagal susitarimą

Res. 6-5073
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLIO LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti MI 3-0061.

Ofiso telefonas: 6-5073, Res. 6-5084
DR. B. GAIZIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLIO LIGOS
2454 West 71st Street
Valandos: 1-3 p. p. Seštadien. 10-1 val. vak. Trečiadien. uždaryta

Valandos: 1-3 p. p. Seštadien. 10-1 val. vak. Trečiadien. uždaryta

dingal išpildėt mano komponuotą dainą „Vandens Leliją“ (K. Binkio žodžiais). Didžioji pasaulio spauda (Londono Berlyno, Vienos ir k. didmiesčių) net ir už stambius kūrinius visuomet teikiama teigiamai atsiliepti apie autorius, o čia mano vargšė „Vandens Leliją“, kurią Lietuvoj dainininkės „brokuodavo“, kaip nepakankamai efektingą, — susilaukė net iš Londono „Times'o“ kritiko palankaus įvertinimo ir net išskirtinai iš visų lietuvių kompozitorių darbų atžymėta! Mano nuosirdi Jums padėka už „Vandens Lelijos“ išpildymą Britų Imperijos sostinėje! Džiaugiuosi, kad Jūs pasiryžote imtis rimto, nors ir ne taip populiaraus, kū-

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS IR VAIKŲ LIGOS
2737 West 71st Street
Val. 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadien. 10-1 val. vak. Trečiadien. uždaryta. Ligonis priima pagal susitarimą.
Ofiso tel. PR. 6-3226
Namų — Res. Prospect 6-5081

DR. JANINA JAKSEVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2854 West 63rd Street
Val. Pirmadien. ir ketvirtadien. 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadien. 10-1 val. vak. Trečiadien. uždaryta.
Tel. ofiso PO 7-9000, Res. GA 2-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2844 West 63rd Street
Val. Kaedien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadien. ir seštadien. uždaryta.
Telefonas: GRowehill 6-1505

DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. vak. pagal susitarimą. Mėkyrus trečiadieniais, uždaryta.
Ofiso PR. 6-1795 Res. PR. 6-0281

DR. ALG. KAVALIŲNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
2300 West 51st Street
Oakley Medical Arts
Pirm. antr. ketvirt. ir penkt. nuo 9 v. vak. Seštadien. 10-1 val. vak. Trečiadien. uždaryta.
Ofiso ir buto tel. Olympic 2-1281

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Atostogauja XII. 22 iki 1. 3. Kreiptis pas Dr. Kisielių.
Tel. REliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuviai gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. Pirmadien. antradien. ketvirtadien. ir penktadien. nuo 1-4 p. p. 6:30-8:30 val. vak. Seštadien. 1-4 val. vak. Trečiadien. uždaryta.
Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4158

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4908 W. 15th Street, Cicero
Kaedien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Mėkyrus trečiadieniais.
Seštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmadien. antradien. ketvirtadien. ir penktadien. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. vak. Seštadien. 10-12 val. vak. Rytų iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Res. tel. 228-2019

DR. MARIJA LINAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLIO LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEemlock 6-3545
(OFISO ir REZ.)
Valandos pagal susitarimą

DR. A. MACIONAS
CHIRURGAS
2358 West 63rd Street
Tel. — Prospect 8-7773
Val. Pirmadien. ir ketvirtadien. 1-4 p. p. antradien. ir penktadien. 8-5 v. v.

Ofiso telefonas: 6-1818, Res. PR. 6-5061
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-08 ir Campbell Ave. kampana)
Val. Kaedien 9-11 ryto ir 4-5 v. v. Seštadien. 9 v. r. — 3 p. p. Trečiadieniais uždaryta

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 26, Ill.
Telef. ofiso: PULman 6-5766
Namų: Beverly 6-3846
Pirm. val. Kaedien 8-8 v. v. Seštadien. 1-4 v. p. Trečiadien. — uždaryta
Ofiso tel. PR. 6-7800, Namų 935-7007

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
6130 So. Damen Avenue
Valandos: 1-3 p. p. Mėkyrus trečiadien. ir seštadien. 10-1 v. v.

rinio, o nesusigundėte kokiais trivialiais, pigiais barškaliukais, kaip dažnai mūsų dainos menininkai daro... Gal pagalios ir mūsų dainininkai supras, jog Vakary Europos didmiesčių skonio reikalavimai kiek skiriasi nuo Lietuvos provincijos miestelių ar DP stovyklos estetinio skonio! Aš jau daug metų kovojau ir žodžiu ir raštu už mūsų viešųjų koncertų lygio pakėlimą. Ypač dabar Vakary Europoj būdami turime išnaudoti retą progą parodyti tai, ką mes turime sukūrę geresnio bei originalesnio. Čia mūsų muzikos ir dainos išpildytoms yra labai plati dėkinga, bet kartu ir Nukelta į 4 psł.

Tel. ofiso RE 7-6818
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Ofiso 2650 W. 59th Street
VALANDOS: 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. Trečiadieniais ir seštadieniais uždaryta

Ofiso telefonas — CH 4-2481
DR. AL. RACKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4807 So. Kedzie Avenue
(Kampana Kedzie ir Archer)
Val. Kaedien nuo 1 iki 3 val. vak. Trečiadien. ir seštadien. uždaryta

DR. ZIGMAS KUDAITIS
Spec. ORTHOPEDINIS LIGOS
2745 West 69th Street
Priima Dr. Kryžiaus ligoninė.
Val. Pirmadien. antr. ketv. penkt. nuo 9 iki 11 ryto ir nuo 6-8 v. v. Seštadien. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarimo telefonu.
Telef. REpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akinis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA7-7581
Val. 10 ryto iki 5 v. vak. trečiadien. uždaryta. Seštadien. 10 v. r. iki 3 p. p.

Res. tel. PR 6-0120
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, plaučių ir šlapimo takų chirurgija
Ofiso: Namų adresas: 2454 West 71st St. (71-08 ir Campbell Avenue kampana), tel. 778-2890; 30 N. Michigan Ave., Suite 608, tel. CE 6-7764.
Valandos pagal susitarimą

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGŲ IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
6449 So. Palms Rd., Tel. LU 5-5778 arba 15543 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Tel. 687-2070
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti TE 6-1071.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas 4256 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Res. tel. GRowehill 6-0417
Valandos: 1-3 p. p. m. ir 6-8 p. m. Trečiadien. ir seštadien. pagal sutartį

Ofiso telefonas: OLdridge 4-5886
Res. tel. WALbrook 6-5099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4044 So. Ashland Avenue
Bendra praktika ir specialinė chirurgija
Valandos kiekvieną dieną 9-12 ir 4-8 v. vak. Trečiadieniais ir seštadieniais uždaryta. Pirmadien. ir penktadien. 10-12 val. vak. Seštadieniais nuo 2 v. iki 5 v. vak.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTEKŲ LIGOS
Ofiso ir Res. 2652 W. 59th St.
Tel. Prospect 8-1235, Res. PR. 6-5571
Ofiso val.: Pirm. antr. trečiadien. ir penktadien. nuo 1 iki 4 ir nuo 4 iki 6 v. v. Seštadien. 2-4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą

Of. tel. RE 4-2123 Namų GI 6-0193
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priima Dr. Kryžiaus ligoninę tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. Trečiadien. ir seštadien. uždaryta

Telefonas — GRowehill 6-3828
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2824 West 69th Street
Specialybė: AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLIO LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v. Seštadieniais 1 iki 4 val. Trečiadieniais uždaryta

Tel. Prospect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 South Kedzie Avenue
Ofiso val. Kaedien: 1-4; 6-8. Seštadien. nuo 2 iki 4. Trečiadien. ir seštadien. atvežti ir susitarus

Tel. ofiso PR 6-6466, Res. RE 4-5160
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Road
Val. nuo 1 iki 4 ir 7 iki 8 v. v. Trečiadien. ir seštadien. uždaryta

DR. P. Z. ZALATORIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 South Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, Res. PR 6-6884
Res. 6600 So. Arlwood Avenue
Val. 11 v

TARP AMERIKOS IR EUROPOS PALEČIŲ

Pokalbys su dailininku Kęstučiu Zapkom

Jaunas mūsų dailininkas Kęstutis Zapkus, praėjusių metų Chicagos Meno festivalyje laimėjęs pirmąją premiją, švenčių ir tarpšvenčių dienoms iš Paryžiaus yra grįžęs Chicagoje pasivešėti saviškių tarpe. Naudojantis šia proga, vieną dieną teko kiek plačiau išsikalbėti su svečiu apie jo įspūdžius Europoje ir aplamai apie Amerikos ir Europos meno pasaulio šiandieninę situaciją. Pirmiausia, žinoma, buvo įdomu paliesti aną išskirtinį Kęstučio Zapkaus laimėjimą Chicagoje.

— Kiek girdėjome, Jūsų premijuotasis darbas Chicagos meno festivalin pateko, Jums gyvenant Paryžiuje, Gres galerijos rūpesčiu, visai apie tai autoriui nežinant. Sakyt, kokioje situacijoje laimėjimo žinia Jūs pasiekė ir kaip jautėtės ją išgirdę?

— Taip, mano premijuotasis darbas parodon pateko man nežinant, per mane atstovaujančią Gres galeriją. Mano tapiniai yra šios galerijos nuosavybė, ir jinau su jais elgiuosi pagal savo nuožūrą.

Apie premijos laimėjimą sužinojau tik gavęs telegramą iš savo namikių. Ši žinia buvo tiesiog staigmena, kadangi aš net nežinojau, jog šioje parodoje yra išstatyti mano darbai.

— Tik žmogiskas smalsumas: kaip galvojate sunaudoti gautuosius 2,500 dolerių?

— Paryžiuje gyvenimas yra labai brangus, ir šita pinigų suma susinaudos pragyvenimo reikalui tiesiog neįmanoma.

— Kaip vertinate mokslo ir kūrybos sąlygas bei visą aplinką Paryžiuje?

— Bendrai Paryžiaus gyvenimas yra truputį paviršutiniškas, lengvas, linksmas ir nerūpestingas. Vakaris kavinės pilnos žmonių, besikalbančių ir besisipalaiduojančių nuo didmiesčio

tempo. Bet nerūpestinga nuotaka, ypač mūsų greitame ir komplikuoame, dvidėsimtame amšimtetyje, kažkaip nepriveda iki pakankamai svarbios šio amžiaus kultūrinės-filosofinės ar civilizacinės-materialinės išraiškos.

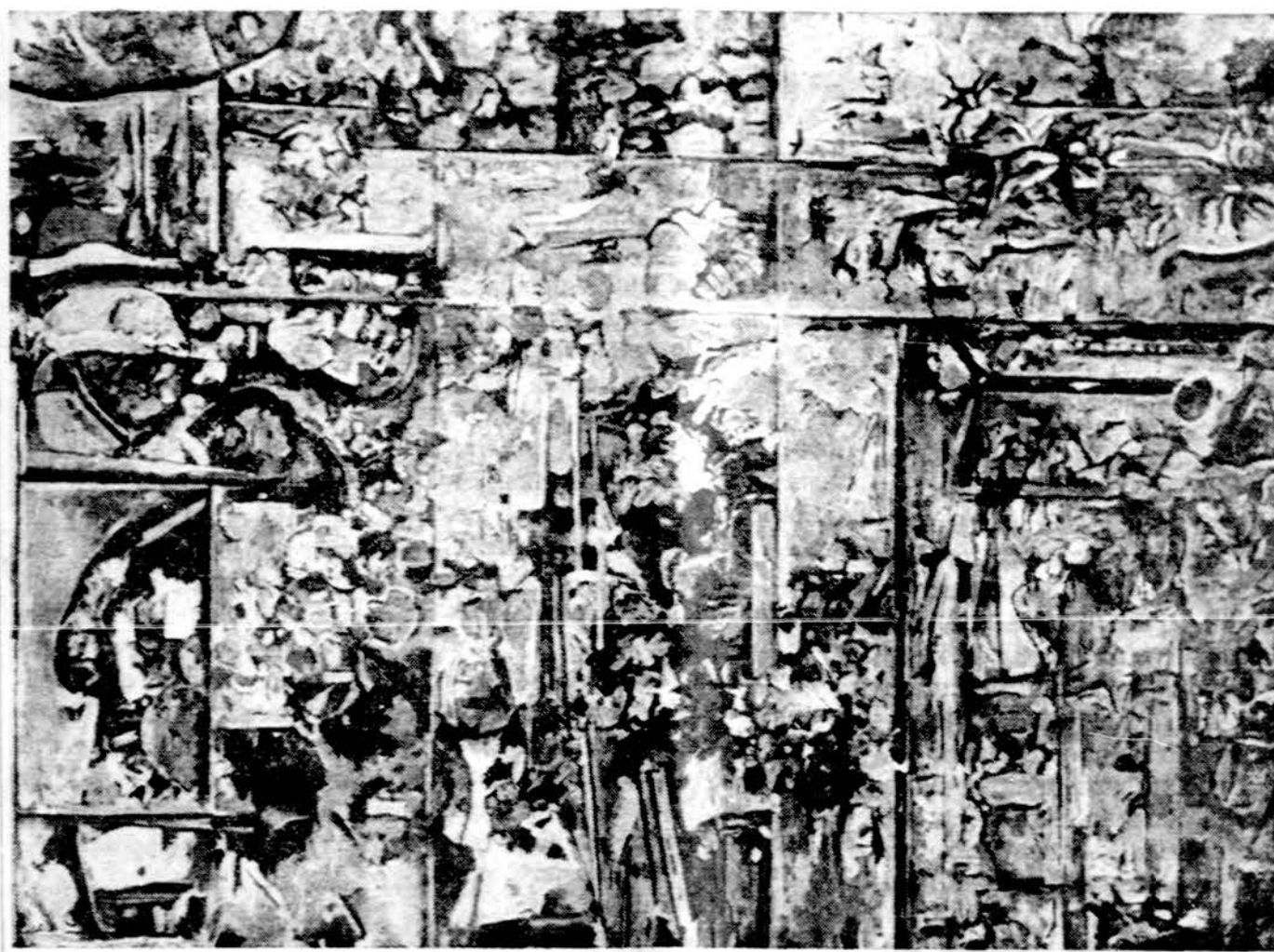
Ryšium su tuo Paryžiuje finzės kūrybos sąlygos yra labai sunkios. Pavyzdžiui, kad ir meno studijos įsigijimas reikalauja nepaprastų pastangų ir net kyšių. Yra dailininkų, kurie ieško ir nesuranda tinkamos studijos per keletą metų. Bet Paryžiaus ypatinga architektūra, didelė meno turtai, tradicijos ir elegantiškumas sužavi kiekvieną.

— Kuo panašūs ir kuo skirtingi Amerikos ir Prancūzijos bei aplamai Europos meno pasauliai?

— Europa yra nepaprastai

Kęstutis Zapkus prie garsiosios Chartres katedros, Prancūzijoje

Kęstutis Zapkus Lyriška kompozicija su T Nr. I (aliejus. 72" x 96", 1961) Paveikslas 1963 metų pabaigoje antrajame Chicagos Meno festivalyje laimėjęs pirmąją premiją

gausi praeities kultūros turtais. Tačiau ji, prislęsta savo praeities naštos bei slopinama tradicijų, nepajėgia tikrai pasijusti šiame amžiuje, nors bandyti ir bando žengti 20-tojo amžiaus tempu.

Gi Amerikos išvaizda, gimusi su industrine revoliucija, pilniau atstovauja 20-tajį amžių. Kad praeitis svarbi, ypač moksliniu atžvilgiu, — nėra abejonės, bet šios generacijos žmogui reikalinga šių laikų pasaulio dvasia, o Europos mišinys pasidaro per tvankus. Todėl po Antrojo pasaulinio karo tarp tautinių modernijų menų centru yra tapęs New Yorkas.

— Jūsų Pačių atžvilgiu, ar praeitis laikas Paryžiuje buvo kūrybingas, ar daug paveiklų nutapyta?

— Esu pradėjęs nemažai paveiklų, bet tik keletą esu baigęs, nes iki šiol mano turėtoji studija buvo per maža, kad galėčiau laisvai dirbti savo didelės apimties darbus. Bet grįžęs, savo naujoje ir erdvoje studijoje

tikiuosi senesius darbus greit baigti ir daug naujų pradėti.

— Turėjote progos ir plačiau po Europą pasižvalgyti, aplankyti ir kitus vakarietiškus jos kraštus. Koks įspūdis aplamai ir kas labiausiai Jūs ten patraukė?

— Aplankiau 14 valstybių. Kiekvienoje šalyje mačiau ką nors charakteringo ir įdomaus ypač istoriniu, geografiniu ir tautiniu atžvilgiu. Ir, žinoma, aplankiau beveik visas meno ir architektūros šventoves. Europos praeitis manė labiausiai patraukė. Tačiau, kas liečia moderniąją Europos pusę, aiškiai jaučiasi Amerikos įtaka. Bet gailla, kad imituojamos tik prastės jos ypatybės.

— Nugirdome, kad grįžote Chicago tik šventėms. Kada grįšite Amerikon visam laikui? O gal manote Paryžiuje ir pasilikti?

— Dabar greitai grįšiu į Paryžių, kur planuoju praleisti dar apie metus laiko ir tenai suruošęs parodą sugrįžti į Ameriką.

— Kada ir kur manote artimiausiu laiku dar suruošti savo darbų parodas?

— Ypatyngų planų neturiu. Tačiau sausio mėnesyje Gres galerija čia Chicagoje rengia keturių dailininkų, anksčiau toje pačioje galerijoje turėjusių savo individualias parodas ir praėjusių metų Chicagos meno festivalyje laimėjusių pinigines premijas ar šiaip išskirtinius atžymėjimus, bendrą tapybos parodą. Bus išstatyti darbai šių dailininkų: Vytauto O. Virkau, Miyoko Ito, Ivan Mischo, na ir mano paties. Ši paroda atidaro- ma sausio 6 Gres galerijoje 156 East Ontario St. Chicagoje.

Kęstučio Zapkaus viešnagės Chicagoje dienos taipgi užimtos didžia dalimi darbu: reikia baigti pora anksčiau pradėtųjų tapybų minimai parodai. Ir po šio mūsų pokalbio dailininkas jau skubėjo galerijos studijon, kur jo laukė dar nenuidžiūvę dro- bės.

LAISKAI IŠ NEW YORKO

Mielas Bičiuli,

Hallelujah Kūčių vakarą! Tikrai, dabar Kūčių vakaras. Tad reikėtų sėdėti prie stalo ir traukti ilgiausią šiaudą. Ar ne taip mus mokino mūsų mamos?

Bet čia rimtai. Mačiau Meko filmą. Nesakysiu lietuvišką filmą, nors jo rašytojas ir direktorius yra lietuvis ir pacifistas. Ne mano reikalas, kad jis susuko gerą filmą. 82 minutes nežinau kur esąs ir kas dedasi. Bet tai nesvarbu. Juk tai lietuvis Adolfas Meko filmas. Geras filmas. Gali įeiti, kada nori. Ir vis vien tą patį suprasi. Bet čia ir nereikia nieko suprasti. Juk už tai jis laimėjo visas premijas.

Istorija tokia. Viena meilė vasarą, kita meilė žiemą. Pradžioje meilė susituokia su meile. Juk tai labai natūralu. Ir Adolfas Mekas nutaria iš to pasijuokti. Iš tikrųjų nėra dviejų meilių. Yra viena. Bet tai ne Meko kaltė. Iš apmaudo jis apsisprendžia už medžioklę. Džipais ir du šautuvai. Prasideda lyriška dalis. Gražios vietovės, upelis, akmenys, ledai, sniegų pūgos, medžių lapai ir džipo burzgimas. Vis tai prateisti kamėra dvi sekundes ilgiau.

Tarp viso šito grožio glūdi ir Meko ironija. Meko kerštas. Kam? Argi svarbu? Gal jis nemėgsta Antonioni, ar Luc Godard, ar Bergman, ar Kurosa-

va? O gal jis nemėgsta Hollywoodo. Aš nežinau.

Jis su meile išjuokia avangardinus filmus. Ir tas šaržas jam išeina genialiai, tik bergždžiai. Jis nori padaryti europietiško filmų antitezę. Ir tai jam pavyksta negatyviai. Jo filmas yra arčiau Europos negu Vermonto kalnų dvasios.

Jis neužbaigia nė vienos scenos. Per dešimt sekundžių jis pervaro devynerius metus ir vėl grįžta atgal. Puikia fotografija, kartais daugiau intuityvia negu profesionalia, jis sugeba atskleisti paveikslą, neduodamas jam ryškios sąvokos. Šitai priartėja iki dviprasmiškumo. Ir tas dviprasmiškumas pasidaro įdomus už tai, kad mums jau įkyrėjo visa, kas yra aišku.

Kūčios jau pasibaigė. Atėjo Kalėdos, ir mes fabrikuojam naujienas. Juk už tai mums moka. Aš dar vis kankinuosi prie Meko filmo. Buvo taip lengva jo žiūrėti, ir pakartoti, ir pasi- juokti. O dabar sėsk prie masinės ir rašyk. Prakeiktas darbas.

Meko filme nėra laiko nuobodžiauti. Kiekviena scena trunka pora sekundžių (gal ilgiau, argi tai svarbu) ir ji neturi ypatingo ryšio su sekančia. Mekas leidžia pasijuokti, bet trumpai. Kaip Spygliui, jis pa-

(Nukelta į 4 psl.)

Momentas iš "Aleliuja kalnai" filmavimo: kairėje — aktorai Peter H. Beard ir Sheila Finn, dešinėje — filmo scenarijaus autorius ir režisierius Adolfas Mekas.

Literatūrinė kelionė į tris miestus

Algirdas Landsbergis

Sakoma, kad nūdienę prozą labai veikia mūsų nuolatinis judėjimas: ji dažnai primenanti skubią vaizdų seką po traukinio langą. Toks ir šis įspūdių montažas iš literatūrinės kelionės Europon praėjusį spalį, ap- rėpusios tris miestus.

Praeitis ir temperamentai

Pirmoji kelionės stotis — Tarptautinio PEN klubo kongresas Reimse, kur daugiau simtine rašytojų, vertėjų, kritikų iš visų pasaulio kampų susirinko gildinti temos "Dramaturgas ir jo vertėjas". Kadangi diskusijos apėmė visą dramos istoriją, Reimsas buvo joms idealia scena. Seniausiame miesto pastate, romėniškoje triumfo arkoje iš 3-čio šimtmečio po Kristaus, rikiuojasi romėniškosios darnos mitologinės figūros. Notre Dame katedra (pro kurios duris Orleano Mergelė vedė karūnuoti silpnąvalį būsimąjį Karolį 7-į), yra dramatiška savo kontrastu tarp angelų bei šventųjų ir fantastinių pabaisų — viduramžių žmogaus veidrodžių. Ir miesto rotušė, kurioje vyko posėdžiai, savo 17-to amžiaus geometrija yra to meto prancūzų dramos sesuo.

Prie dramatinio efektų prisidėjo ir tuo pat metu gretimose rotušės salėje vykęs burmistų suvažiavimas. Kai temperamentai suliepsnodavo, jų balsai prasiskverbavo pro sieną ir įsimašydavo į rašytojų postrin- gavimą. Tas balsinis kontrapunktas priminė mugės sceną iš Flobero Madame Bovary. Ir kada burmistrai išgarmėdavo pro duris — violetiniais skruostais, trispalvėmis juostomis, Garbės Legiono rozetėmis frakų at- lapuose — jie atrodė išžengę iš Flobero pus- lapų.

Pirmoji kongreso diena apsiribojo ad- ministraciniais klausimais, laikas nuo laiko pertraukiamais politinės perkūnijos. Nau-

jas Kubos skyrius buvo priimtas nariu; il- gai, bet nevaisingai tartasi, kaip ir kur va- karų bei rytų vokiečių PEN galėtų susitarti vienybės klausimu; ilgiausiai apsisotą prie rašytojų kalėjimuose. Čia paaiškėjo, kad daugiausia kalinamų rašytojų šiuo metu yra Rytų Vokietijoje, ir kad PEN pastangos pagerinti jų padėtį atsimušusios į Ulbrichto pareigūnų sieną.

Tačiau aršiausias susikirtimas adminis- tracinio pobūdžio metu buvo ne politinė, o se- mantinė tema. Kiek aistros Prancūzijoje, kartezinės logikos tėvynėje, dar gali žiebtį aiškumo klausimas! "Angliui tai gali būti aišku, bet prancūzui — niekuomet!", šaukė prancūzų delegatai, atmesdami anglų pa- ruošą ateinančių metų kongreso temos ap- rašymą. "Beviltiškai miglota", prisidėjo bel- gai, mosikuodami rankomis. Skersai plataus stalo, anglų delegatų veidai pabalo ir anta- kiai virptelėjo, bet jie tęsė diskusiją, nepa- keisdami pozos ir vėsiųjų balsais. Susirėmi- mas baigėsi kompromisu, ir temos ("Rašy- tojas ir semantika") suredagavimas buvo perduotas norvegams, 1964-ųjų metų kon- greso šeimininkams.

Bet oficialios pirmojo posėdžio nuotai- kos ištirpo jau prie pirmojo vaisių stalo dienraščio "L'Union" redakcijoje. Delegatai netruko patirti, kad rašytojas Prancūzijoje yra svarbus svetys. Po dienraščio sekė bur- mistro, šampanijos rašytojų, Senojo Reim- so bičiulių ir eilės kitų organizacijų stalai, ienktyniaudami valgiaraščių ilgumu. Reim- sas labai didžiujasi savo kulinarine tradici- ja ir prie iškiliausių patiekalų prisiega for-

Reimso rotušė (17 amž.), kurioje vyko PEN kongresas

Reimso katedros Apreiškimo angelas

mule "comme au temps des sacres" — kaip karalių karūnavimo laikais. Ir šampanijos širdyje tradicija byloja, kad tuščias šam- panos stiklas prie svečio yra tapatus antausiui.

Todėl, kai delegatai pradėjo diskutuoti dramaturgo ir vertėjo santykį, nuotaka pra- džioje priminė sotų, draugišką Babelį. Opo- nentai ginčijosi nerūšiai, bet pasikeisdami pagirių šypsenomis. Kas svarbiausia, disku- sijų kokybė nenukentėjo. Čia man prisimi- nė politiniai kongresai, kur blaivių delega- tų kalbos siūbuoja ant girtų kojų. Rašyto- jai, gi, ir pro šampano garus kalbėjo bla-iviai ir įžvalgiai.

Didžioji dalis diskusijų buvo pašvęsta techniniams klausimams. Drąsiausia šuolį ateitin padarė anglų rašytojas George Bu- chanan. Jis pareiškė viltį, kad po aktorius ir (dabartinės) režisieriaus eros, ateities te- atras būsiąs autoriaus teatras. Visuotinis kultūros vienijimosi procesas paliesias ir

dramą. Dabartinis dramatinio konflikto kon- ceptas būsiąs pakeistas nauju — susijungi- mo ir naujo išsivystymo — konceptu. Kin- tančių vertybių pasaulyje reikią atrasti naują vertybių definiciją.

Už mažųjų tautų literatūras

Su Buchanano optimistine ateities vizija nesutiko mažesniųjų valstybių delegatai. Norvegai Kiran atkirto, kad kultūrinio vie- nijimosi procesas vyksta mažųjų tautų są- skaiton; kultūriniai impulsai vienašališkai sruvena iš didžiųjų ir mažesniųjų valstybės. Ki- ran nuomone, pati norvegų literatūros eg- zistencija esanti pavojuje. Jam pritarė ka- talanų ir olandų delegatai. Belgų poetas Goffin pasiūlė įsteigti komisiją, kuri padė- tų mažesniųjų tautų dramaturgams, o aust- rų dramaturgas Hochwelder priskyrė ir vokiečių kalbą prie "mažųjų". Visi delegatai sutarė, kad PEN turi visais būdais padėti mažųjų tautų literatūroms.

Viena pagrindinių diskusijų buvo tarp laisvo ir tikslaus vertimo pasekėjų, kurioje pastarieji surinko žymiai daugiau balsų. Ne- apsieita ir be vertėjo psichoanalizės, kurią pateikė jugoslavas Andrić; jis reikalavo iš vertėjo rinktis sunkiausias kėlią. Kongre- sas priėmė visą eilę konkrečių nutarimų: pa- ruošti (kartu su Tarptautinio teatro insti- tutu) iškiliausiųjų dramos vertėjų sąrašą, surengti mažesniųjų tautų dramos festiva- lių, etc.

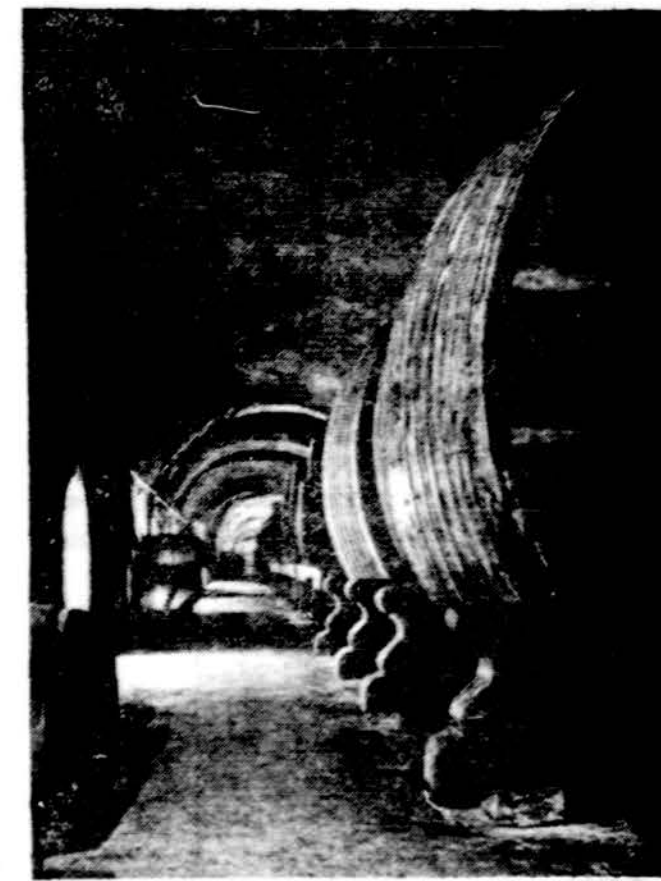
Šampano tėviškėje

Svarbi kongreso dalis vyko pogrindyje — šampano rūsiuose. Didžiosios šampano firmos — Moët & Chandon, Pommery ir kt. — laikė savo pareigą apvedžioti kongreso dalyvius po savo rūsius. Tie požeminiai mies- tai tęsiasi apie 200 kilometrų po šampani- jos provinciją; juose vynuogių sunka pra- leidžia apie penkerius metus, kol ji paver- čia šampanu. Kiekviena ekskursija pra- sidėdavo ir baigėdavo begaliniais tostais. Milžiniškų statinių ir labirintų fone, dialo- gas tapo vingresnis kaip kongreso salėje, ir dramaturgai atskleidė savo vaidybinis ga- bumus. Theodor Csokor, ekspresionistinės dramos ir Reinhardto bendralaikis, išnir- davo iš rūsių gilumos, žila plaukų karūna ir

laiminga šypsena, kaip silėnas iš savo pa- ties mitologinių fantazijų. Eugene Ionesco, "absurdinio teatro" dainius, tik rūsiuose pa- rodė savo klauniškąjį talentą, apversdamas sakinius ir situacijas aukštyn kojomis.

Paskutinioji, penktoji, kongreso diena praėjo ekskursuojant po Reimso apylinkes. Marnos slėnis buvo pasidabinęs vėlyvojo spalio spalvomis: vynuogynais apdengtos kalvos, mirgančios saulėje rūdimis apibar- tytu geltonumu; topolių būreliai prie tingių upių, perbraukti per vidurį gelsvu teptuku. Pakeliui kiekviename miestelyje, rotušėje laukdavo apdengtas stalias, burmistras, kle- bonas (dažniausiai, kaip ir vynuogių rinkė- jai, saulės nugairintu veidu, nuzulintu dir- žu persijuosęs sutaną), kalbos, ir vis nau- jos šampano rūšys. Vėliau, važiuojant trau- kiniiu iš Reimso į Paryžių, stočių pavadinimai skambėjo kaip niūrus kontrastas Mar- nos slėnio taikingajam vaizdai — Soisson, Chateau Thierry... kruvinųjų Pirmojo pa- saulinio karo mūšių vietovės.

(Pabaiga kita šeštadienį)

Šampano atsargos Moët-Chandon firmos rūsiuose

Diskusija

A. Kezio nuotr.

Tapybiškoji nuotraukų paroda

Vienas požiūris į Algimanto Kezio, S.J., darbų

Algimanto Kezio, S.J., nuotraukų paroda nuo gruodžio 27 d. iki sausio 2 d. Jaunimo centre, Chicagoje, buvo tikrai maloni tarpšventio atrakcija ne tik specialiai foto mėgėjams, bet ir kiekvienam jautresnės širdies kultūrininkui - menininkui. Ji buvo įdomi keleriopais atžvilgiais net ir tam, kuris, gal būt, net foto aparato neturi, ir visai nemoka su tokiais įrankiais apsieiti.

Parodos temų ir jų nuotaikų įvairumas buvo toks atraktinai margas, kad apie regėtas nuotraukas galima kalbėti taip: kaip įvairiais atžvilgiais. Sakysim, galima būtų šnekėti apie nuotraukų poetiškumą, apie tų portretų ir peizažų nemeluotą lyriškumą, o ypač apie tą A. Kezio akies sugriebtą rodo nereikšmingos detalės poeziją, griebiančią už širdies vieneros nostalgijos romantikos kvapą, kitur egzistencialistišku žmogaus dvasios rūpesčiu, trečiur vėl tokiu buitiniu tikrumu.

Nesiryztant įspūdžių sumuoti, čia tik norime atkreipti dėmesį į vieną gana ryškų parodos aspektą - į jos tapybiškumą. Tapybiškumą ta prasme, kad, analogiškai lyginant pastarojo šimtmečio tapybos raidą, visų šio laikotarpio gausių meno srovių pasaulio suvokimas labai įdomiai atsispindi ir A. Kezio nuotraukose. Nesileidžiant į platesnius teoretinius svarstymus, šią prielaidą norime čia pailustruoti tik atitinkamais pavyzdžiais.

Sakysim, A. Kezio nuotrauka "Pietų pertrauka" pirmu įspūdžiu yra tikra ir tobula detalė realistinės J. F. Millet tapybos. Nuotaika, šešėliai, šviesa ir pasirinktieji objektai čia tiesiog alsuoja ano tapytojo dvasia. Či "Sviesos oazėje" medžiai, vanduo, vaikų būrelis saulės prošvaistėje lyg būtų atnešti čia iš impresionizmo įžanginių J. Constable peizažų. O jau tikrų impresionizmo mirguliuojanti atsišviečia "Paupio alėja". Surrealistiniu S. Dalí pasivaidena "Portretas Nr. 3", gi Zumbakienės abstraktu prakalba viena iš įdomiausių parodos nuotraukų "Sausra". "Heidelbergo geležinkelio stoty" atsišaukia vokiečių ekspresionistinė grafika ir gal net pastarųjų dienų amerikiečių abstraktisto F. Klina balsu. O išradinga ir kūrybinga "Diskusija" veda tikrą diaologą su garsėjančiu angliu tapytoju F. Bacon.

Šio aspekto sugretinimų vir-

KRISTIJONAS DONELAITIS

(Atkelta iš 1 psl.)

saulės..." Stai kur visa tenebra ex Oriente (tamsa iš rytų) prasmė. Kuo geresnė furor Rutonica už furor Teutonica? Po dvidešimt metų ten, kur buvo visos Vokios aruodas, briedžiai ir vilkai viešpatauja...

Atėjo didžiojo lietuvių tautos dainiaus 250 metų (I.I.). Reikia jas atžymėti. Mūsų sąlygos kuklios. Bet reikėtų pasirodyti, kaip galima geriau ir tiksliau. Bus paskatų. Bus straipsnelių. Reikėtų, kad bent straipsneliai nebūtų bendri. Reikia specialių. Sakysime būt įdomu, kad į jį pažvelgtų katalikas ir liuteronas dvasiškai. Kad kas parašytų apie jo kalbą. Medžiagos yra apstu. Kam yra prieinama biblioteka, kurioje būtų bent Alt-presussische Monatsschrift, medžiagos atsirastų daugeliui klausimui.

Būtų gerai, kad metinių proga ir poeto vardas nebūtų užmirštas. Kristijonas bent trimi atvejais mūsų tautai buvo lemtingas: pirmasis prūsų vyskupas buvo Kristijonas, Mindaugą krikštijęs Rygos vyskupas buvo Kristijonas, ir didysis lietuvių tautos dainius Donelaitis buvo Kristijonas, o mūsų tas vardas beveik nesutinkamas...

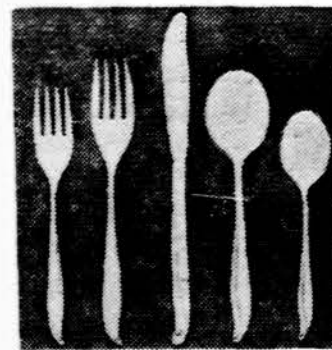
K. Brd.

Pietų pertrauka

A. Kezio nuotr.

Dovanos TAUPYTOJAMS

Atsidarykite taupymo sąskaitą su \$100 ar daugiau, arba įneškite tokią pat sumą jei sąskaitą jau turite, ir gausite dovaną - labai gražų, naudingą 5 dalių stalo vietos setą. Garsiosios International Silver Co. produktas; stainless steel. Toliau galite įsigyti daugiau setų lengvomis sąlygomis.

Dividendus Mokame KAS 90 DIENŲ

Vadinasi, gaunate sutaupų uždarbį keturis kartus į metus. Jeigu pinigai laikomi Investimento sąskaitoje tai dividendus pasinaudojate jums pašto, automatiškai Investimento sąskaitoje jūsų pinigai uždirba **4.5% METUS**

Pasiūlome platų pasirinkimą įvairios rūšies sąskaitų. Pasirinkite tą kuri jums geriausiai patinkanti ir patogiausia. Pavyzdžiui, Bonus sąskaitoje galite uždirbti net 5 1/2%.

P pinigai įnešti iki Sausio 15 dienos pelnys nuo šimtų pilnai nuo Sausio pirmos.

KIEKVIENA SASKAITA APDRAUSTA

Pinigai padėti St. Anthony Savings bendrovėje yra apsaugoti - kiekviena sąskaita yra federalinės valdžios įsteigto F.S.L.I.C. apdrausta iki \$10,000. Geresnės apsaugos niekur nerastite.

St. Anthony Savings

1447 S. 49th Court, Cicero 50, Illinois
Tel. 656-6330 ir 242-4395
JOSEPH F. GRIBASKAS, vedėjas

K. V. Banaitis

(Atkelta iš 2 pusl.)

atsakinga užduotis bei pareiga. Tokios progos ne dažnai pasitaiko! Mano supratimu, koncertantas, kuris viešuose pasirodymuose ieško tik asmeniško pasisekimo (nors ir pigiausiomis priemonėmis!), o nesistengia iškelti tai, ką tauta turi vertin- gėsni, - kultūrinio požiūriu yra grynas nulis arba papras- tas pigus "balaganščikas"! Ma- lonu atžymėti, kad pastaruoju laiku vis daugiau atsiranda kon- certantų, kurie rimčiau ir giliau pradeda žiūrėti į savo kultūrinę misiją...

Linkiu viso geriausio!

K. V. Banaitis

LAIŠKAI IŠ NEW YORKO

(Atkelta iš 3 psl.)

duoda sceną ir palieka mums patiemis daryti išvadas, jeigu ty išvadų kokių nors yra. Ar tai bus karo scena, ar tai bus torto šaukimas, ar džio burz- gimas, ar šunio uždarymas te- lefono būdelėn, ar... tai vis la- bai pigios humoro scenos, kurių tik pastatymas išgelbsti visą filmą. Kaip amateu, jis nenu- slepia triuko, kaip sakysim, ka- ro scenoje, kuri yra per daug ne- įdomi, betikslė ir šaržuota ame- rikiečių karo filmų pavyzdžiu ir už tai gal paradoksiškai įdo- mi.

Bet užteks rimtai kalbėti apie rimtus dalykus. Norėjau para- šyti gerą "padribą", bet neišė- jo. Bandysiu dabar 24 bytnikės šoka tvistą pakalėję. Paskui, ar prieš, jos susėda, kaip var- nos, ant šakų. Jos mosuoja ran- kom, jos atsisveikina.

Tai dar viena Meko scena. Kam? Be reikalo. Bet užtai ir įdomi. Be tikslo. Už tai ir ver- tinga. Jis nori būti amerikietiš- kas neorealistas. Bet amerikie- čiai šitam reikalui netinka, ir Meka tai žino. Todėl jo neore- alizmas pasilieka Fillinio rea- lizmą, tik be idėjos. Ir tai man patinka, nes nėra "message".

Kam gi jo ir bereikia? Bet kam visas tas triušas. Yra daug svarbiau žinoti, kiek kalakutų suvalgė paskutinėje Padėkos dienoje, negu visas Meko me- nas. Jeigu Meka turėtų socialinių rūpesčių, jis būtų Chaplinas, jeigu turėtų egzistencijos idėją - būtų Antonioni, jeigu jam rūpėtų Dievas - būtų Berg- man, jeigu jam rūpėtų transcen- dencija - būtų Eisensteinas. Bet kadangi jam rūpėjo pasta- tyti filmą, jis pastatė filmą ir pasidarė Meka už tai laimėjo premijas ir dar, tikime, laimės. Todėl ji rodyt New Yorke ir

Paryžiuje, ir Londone. Už tai niekas nekvaršins sau galvos, apie ką ejo reikalas. Svarbu, kad be reikalo pastatė filmą, ir išėjo geras filmas, ir publika galėjo pasijuokti.

Bet, tur būt, jau seniai nori manęs paklausti: kodėl jis yra geras filmas? Ir štai tau atsakymas: Meka yra vienas iš tų nedaugelio Amerikoje, kuris įstengė pastatyti nebrangų fil- mą, ieškant grynai meniškų ele- mentų ir griebiantis XX am- žiaus irracionalumų. Jis, panau- ddamas amerikietišką aplinką ir situacijas, sukūrė savo sti- lių, kuris dar nepasireiškė pil- nai bei yra užgniauztas bana- lumų, bet kuris gali išsivystyti jo sekančiuose filmuose. Jų ir lauksime.

Tavo Stasys Goštautas

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių imonė regis- truoja U.S. Depart. of Justice
COSMOS PARCEL EXPRESS, Corp.
3212 S. Halsted, Chicago 8, Ill.
Tel. - CA 5-1864 ir WA 5-2737.

MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE

2608 W. 69 St., Chicago 20, Ill.
Tel. - WA 5-2737
Didelis pasirinkimas medžiagų ir vėjų kty siuntinams tinkamų prekių žemomis kainomis.

Vedėjai: Edv. ir Vyt. Zukauskai. Maisto siuntiniai iš Danijos, akor- deonai iš Europos sand., šaldytu- vai, automobiliai ir kitos prekės iš Sov. Sąjungos sandėlių.

WESTERN AUTO SERVICE

PAGRINDINIS IR SMULKUS
AUTOMOBILIŲ PATAISYMAI
Sav. ST. SCERRA LA 3-1790
4318 S. Western, Chicago 9, Ill.

VALYMAS

KILMAI, APMUŠTI BALDAI
valomi. Kambariai planami ir dažomi J. RUDIS
Tel. CLiffside 4-1050

LIETUVIŲ PREKYBOJE T E R R A

3237 West 63rd St., Chicago 29, Ill., tel. 434-4660
Gintaras, pušmenis ir brangenybės, lietuviškos knygos ir muzi- kos plokštelės, kristalas, stalo sidabras, japonų ir bavarų por- celano servizai, meniškieji odos dirbiniai ir d. kt.

NAUJAUSIOS MADOS PLAUKŲ ŠUKUOSENA, išpildoma prityru- sių šukuotojų Vlado Andrijausko priežiūroje.

Artistic Beauty Salon
2711 West 71st Street
Telef. HEmlock 6-1098

Čia pat galėsite pirkti aukštos rūšies kosmetikos priemones.
Val. 9 iki 6 v. vak., kitu laiku susitarus.

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviš- kas restoranas, kuriame gaminami lietu- viški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. - GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

DĖMESIO!! FIRMA

PACKAGE EXPRESS AND TRAVEL AGENCY, Inc.

Vyr. Įstaiga 1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.
Tel. IN 7-5522

Pagal susitarimą su Sovietų Sąjungos Vnešpositorg pri- ima užsakymus iš Amerikos gyventojų dovanom, aukštos ko- kybės sovietinėmis prekėmis, kurios bus įteiktos be jokių muitų ar kokių primokėjimų giminėms, gyvenantiems Sovietų Sąjungoje.

Didelis prekių pasirinkimas; tarp jų automobiliai, moto- ciklai, dviračiai, televizijos aparatai, šaldytuvai, radio aparatai, siuvamos mašinos, foto aparatai, laikrodžiai, akordeonai ir t. t.

Prekių pristatymas garantuojamas per 8 iki 40 dienų, atsižvelgiant į tai, koksai daiktas dovanom parenkamas.

Reikalaukite katalogų telefonu ar raštu, kuriuos gausite nemokamai iš mūsų Vyr. Įstaigos:

Package Express & Travel Agency, Inc.

DAINA ELECTRONICS
TV-RADIIAI - JUOST. REKORDERIAI
STEREO FONOGRAFIJ - PLOKŠTELĖS
ANTENOS - BATERIJOS - LEPIJOS
EL. VIRT. PRIETAISAI - LAIKRODŽIAI
Pildomomis kainomis ir garantija
3321 S. Halsted St. - CLIFFSIDE 4-5665

DAŽYMAS IR DEKORAVIMAS
Vidaus ir lauko darbai.
ALGIMANTAS DIKINIS
Tel. 733-7338.
3613 W. 66th Pl., Chicago, Ill.

MOVING

J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
ir apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Ill.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

ir kitas kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer
Chicago 32, Ill. Tel. YA 7-5980

J. M. RUDIS

Lietuvis savininkas

ALYVA

Gyvenamų bei industrinių pastatų šildymui.

BANNER OIL CO.

Tel. CO 4-7465

MOVING

Apdraustas perkraustymas įvairių atstumų

A. VILIMAS

3415 S. Lituanica Ave.
Tel. Fkontier 6-1882

TAUPYKITE SAUGIOJE, LIETUVIŠKOJE TAUPYMO BENDROVĖJE, KURI PASIŽYMI SAVO REKORDU:

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmoko kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atsine- šite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto per- siuntimo išlaidas.
- Dabartinis mokamas dividendas 4 1/2 % visose taupymo sąskaitose.

ĮSTAIGOS VALANDOS:

Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 val. iki 4 val. Ketvirtadieniais nuo 9 val. iki 8 val., šeštadieniais nuo 9 iki 1 val. Trečiadieniais uždaryta visą dieną.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK RD. • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaskas, Pres.

AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ĮSTAIGOS

FRANK'S T.V. & Radio, Inc.

3240 S. HALSTED STREET

Didelis pasirinkimas įvairiausių televizijos, radio, stereo aparatų. Pardavimas ir taisymas.

Savininkai J. Bendoraitis ir P. Endzelis

Telefonas: CA 5-7252

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3 1083

PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2%

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMŲS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRM. ir KETV. 9 v. r. iki 8 p. d. ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. d. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

POETO K. JURGELIONIO - KALĖDŲ KAUKĖS NETEKUS

Praėjusių 1963 metų pabaiga čionykščiam mūsų kultūriniam gyvenimui buvo skaudžiai nuostolinga. Kalėdų rytmetyje prie Atlanto užgeso kompozitoriaus Kazimiero V. Banaičio gyvybė, o Kūčių dieną prie Ramiojo vandenyno pakraščiu, saulėjeje Californijoje mirė vyresniosios mūsų rašytojų kartos poetas KLEOFAS JURGELIONIS, dažnai pasirašydavęs ir net savo raštus leidęs KALĖDŲ KAUKĖS slapyvardžiu. Ir kokia simboliška jam buvo mirties diena!

Kleofas Jurgelionis priklausė prie retų senosios mūsų išeivių kartos rašytojų, kurie savo plunksna įstengė pasiekti tokio literatūrinio lygio, kad be jų jau negali apsieiti jokia, kiek pilnesnė, lietuvių poezijos ar prozos antologija.

Poetas buvo gimęs Kupiškio

je 1886 m. Mokėsi Petrapily ir Krokuvoj. Atvykęs Amerikon, De Paul universitete, Chicagoj, baigė teisių studijas. Išeiviskame lietuvių gyvenime gyvai reiškėsi kaip kalbininkas, laikraštininkas, kritikas, vertėjas ir visuomenininkas.

Išliekantis K. Jurgelionio poezijos turtas yra sukratas 1916 m. išleistame rinkinyje "Glūdi-liūdi". Kai kurie Vėlionies eilėraščiai mūsų kompozitorių buvo paversti dainomis ir šiaip susilaukė plataus klasiško populiarumo, kaip "Atmintis" (Il-gas rankų paspaudimas...), "Jūra ir mergos" (Kai mergelės grėbė sieną...) ir kit.

Prieš Antrą pasaulinį karą, čionykščiam lietuvių literatūriniam gyvenimui kiek priblėsus, buvo nutilęs ir K. Jurgelionis. Tačiau pokario metais jis vėl

Kleofas Jurgelionis

buvo jaunatviškai įsijungęs į naujos tremties rašytojų bangos atneštą literatūrinį renesansą, parašydamas dar apšiai gerų posmų. Čia spausdinami du K. Jurgelionio eilėraščiai yra kaip tik iš pastarųjų metų jo kūrybos.

KLEOFAS JURGELIONIS

SMŪTKELIUI

Nors galiu Tave suprasti
Ir kaip Dievą ir kaip žmogų,
Negaliu Tave iš medžio
nusidrožti,
Kaip pavidalą patogų,
Ir po stogeliu užvoti.

VERSMĖ IR UPELIUKAS

Dar viliojo mus žalia pakriūtė,
Pogulis pakluonėj taip meilus,
Dobilais kvepėjo šienapiūtė,
Artinosi rugiapūtė,
Snekučiavo apie versmę
Upeiliukas jau nebegilus.

Snekučiukim šnekesi meilingai,
Kol ir vėl upeliui atsiduos
versmė

Ir abu išvien kels potvynį
galingai.

Jūros ilgesiu žavingai,
Ir čia pat pakluonėj mūsų
Augs ir plauks gyvenimo
sėkmė.

• NAUJA DRAUGO KULTŪRINIO PRIEDO ANTRAS-
TĖ. Gražinant, tobulinant, at-
šviežinant ir įvairinant mūsų
laikraščio ne tik turinį, bet ir
išorinę - estetinę jo pusę, nau-
jieji metai pradėdami su nauja
Kultūrinio Draugo antrašte, pa-
daryta grafiko ALGIRODO KU-
RAUSKO.

Žmogus visados nori išsivaduoti
iš nuodėmės naštos. Jeigu nepa-
siseka išsivaduoti realiai ir būti
nekalta per malonę, jis mėgina
išsivaduoti bent formaliai per ju-
ridinį neapkaltoumą: nebūda-
mas nekaltas, jis nori būti bent
neapkalto... Džiaugsmas galėti
nusidėti ir būti neatsakingam už
šių nuodėmių įsijungia į šitokią
žmonių laimę. Tačiau nesunku pa-
stebėti, kad tai yra džiaugsmas,
kilęs ne iš pergaltės, bet iš pavar-
gusio pralaimėjimo.

— A. Maceina

Žmogiška yra įkristi į nuodė-
mę, velniška — joje pasilikti,
krikščioniška jos neapkęsti, die-
viška — ją nugalėti.

— Fr. Logau

DRAUGAS, šeštadienis, 1964 m. sausio mėn. 4 d.

VYRIŠKI RŪBAI

SIUVAMI PAGAL JŲSŲ FIGURĄ, ISMIERAS,
PASIRINKTĄ MEDŽIAGĄ IR STILIŲ

• KOSTUMAI • PALTAI
• FORMALŲS RŪBAI • UNIFORMOS

Darbas atliekamas geriausiose Amerikoje
"SIMPSON" kompanijos siuvyklose.

Didelis pasirinkimas — vietinių ir užsieninių
medžiagų.

NAUJAUSI MADŲ ŽURNALAI

JONAS H. AKŠYS

6645 S. WINCHESTER AVE. CHICAGO 36, ILL., TEL. 925-5179

Seštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 val. ryto.

Kainos: Paltai nuo \$80 iki... Kostumai nuo \$85 iki...

CIRCUIT T.V. AND RADIO SERVICE

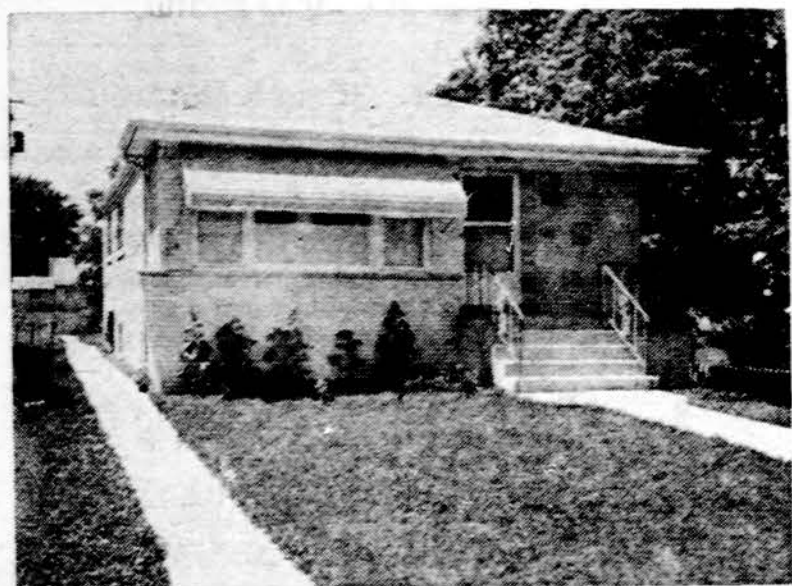
Ekspertai Visų Gamybų. GREITAS patarnavimas į NAMUS ar
DIRBTUVĖJE. Garantuotos dalys ir darbas.

2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. PHONE: 471-2446

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Atsargiai ir pavyzdinčiai tvarkosi jau 40-ti metai. Nuo 1924 metų Chicago Savings laikosi sveikos investavimo politikos.

Per 40 savo veiklos metų ji niekad nesustojo mokėjusi dividendus savo taupytojams. Šios bendrovės vadovybė ir šiandien tęsia tą pačią atsargią bet profingą santaupų administravimo politiką.

Dabar laikas pirkti arba statyti gyvenamus namus, kol kainos vėl nepradėjo kilti. Per paskutinius porą metų kainos žymiai sumažėjo, bet šis sumažėjimas yra tik laikinas. Žinoma, tvirtina, kad ateinančiais metais kainos ir vėl pakils. Jūs galite būti dar aukštesnės, negu buvo prieš porą metų. Chicago Savings bendrovė gali padėti Jums įsigyti naują, gerą ir puikų namą. Viršuje esančiame paveiksle matoma namų galite pirkti jau pastatytą arba pa-
našų namą galite užsakyti pagal savo planus ir nurody-
mus.

CHICAGO SAVINGS & LOAN BENDROVĖ, 43 mili-
jonų dolerių finansinė įstaiga, namus perkantiems ar sta-
tantiems žmonėms yra pilnai pasirodusi duoti morgiai
prieinamiausiomis sąlygomis, lengvais mėnesiniais išmokė-
jimais. Susidomėjusius kviečiame atvykti į Amerikos Lie-
tuvių sostinės centrą — Marquette Parko apylinkę, į CHI-
CAGO SAVINGS & LOAN BENDROVĖ ir susitarti dėl
paskolos.

Paveiksle matome taupytojus darbo dienomis atvykusius į
Chicago Savings įstaigą. Toki vaizdai įstaigoj matosi kas-
dieną. Žmonės čia ateina įvairiausiems reikalais. Be paprasto
taupymo Chicago Savings bendrovė teikia taupytojams
įvairiausių patarnavimus. Pas mus galima deponuoti
gautus čekius, apmokėti būtiniausias sąskaitas, įsigyti
pašto ženklų, taupyti vaikų mokslinimui, senatvei. Kalė-
doms, vakacijoms ir kitiems tikslams. Tūkstančiai nau-
dojasi šiais patarnavimais. Kodėl nepabandyti jais pasi-
naudoti ir jūs.

Paveiksle matome Chicago Savings bendrovės darbo dienos vaizdą. Dešinėje prie stalo sėdi
bendrovės prezidentas John Pakel. Viduryje matome teisėją A. Wells, bendrovės vice-preziden-
tą, toliau matome kitus tarnautojus, pasirodusius patarnauti atvykusiems klientams. Chica-
go Savings bendrovė duoda paskolas namams įsigyti, paruošia paskoloms reikalingus doku-
mentus, sutvarko morgiai, nuomoja brangenybės vauktis, taupo pinigus ir moka pačius
didžiausius dividendus, kokius gali mokėti legalų ir tvarkingą biznį vedanti finansinė įstaiga.
Kviečiame ir jus užėti į Chicago Savings ir pasiteirauti.

Marquette Park — Amerikos Lietuvių Sostinėje

6245 SO. WESTERN AVE., CHICAGO 36, ILLINOIS

GRovehill 6-7575

Chicago Savings & Loan Association žymesniųjų krašto finan-
sinių įstaigų tarpe yra viena stipriausioji, saugiai ir pavyzdin-
gai tvarkanti savo įstaigos reikalus. Mes nesiveržiame tapti
pačia didžiausia įstaiga, bet dedame pastangas visuomet teikti
geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams,
ir siekiame visada būti stiprus finansininkas. Chicago Savings

bendrovė per visus 39 savo gyvavimo metus visuomet yra
išmokėjusi savo taupytojams pilną taupomą sumą ir niekad
nėra mokėjusi mažesnius, kaip 3% dividendus, tuo tarpu
kai daugelis finansinių įstaigų yra mokėjusios tik 2% divi-
dendus arba net mažesnius.

Štai nariams teikiamas mūsų pilnas patarnavimas:

HANDY HOURS

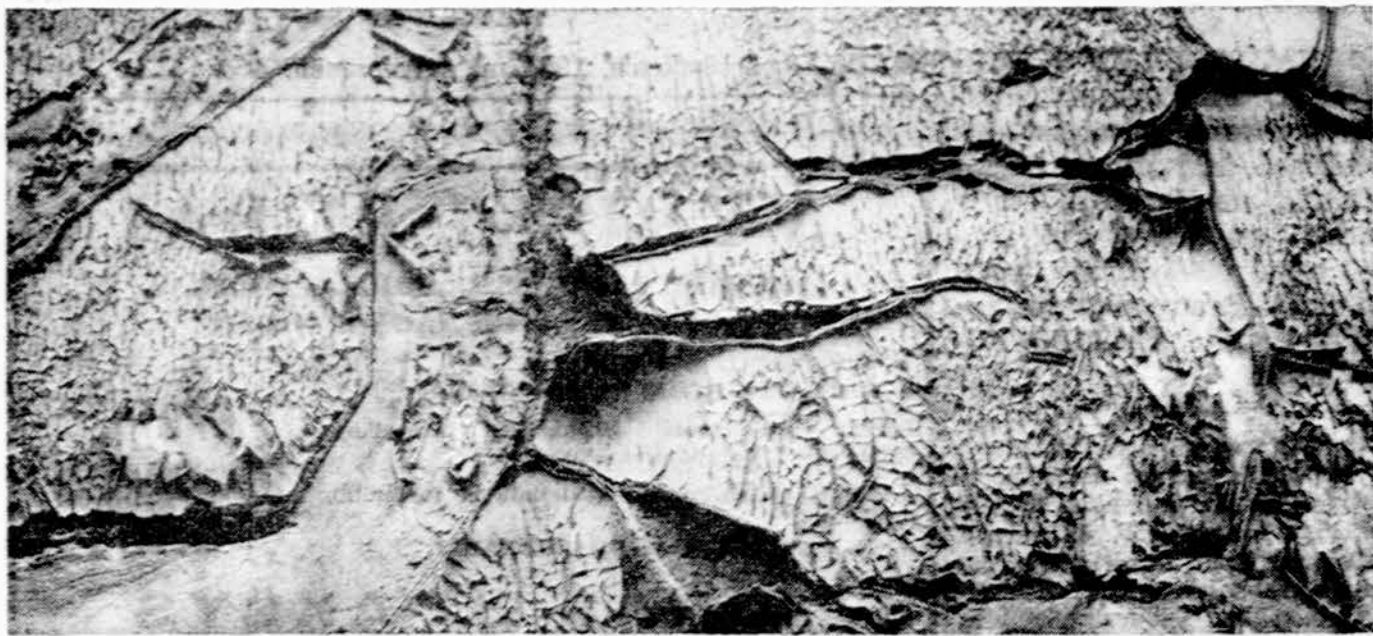
Monday ..... 12:00 P.M.-8:00 P.M.
Tuesday ..... 9:00 A.M.-4:00 P.M.
Wednesday ... Closed All Day
Thursday ..... 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Friday ..... 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Saturday ..... 9:00 A.M.-12:00 P.M.

4 1/2%
Anticipated Dividend
on Investment
Accounts

- Vacation Club
- College Bonus Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- Christmas Club
- Insured Family Savings
- Notary Public Service
- All types of Insurance
- Free community rooms for your organization meetings
- Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members.
- U. S. Postal Stamp Machine Service
- Sell and redeem U. S. Bonds
- Two large free parking lots
- Drive-in Window
- Save-by-Mail Kits
- Travelers Checks
- Safe Deposit Boxes

Sausra

A. Kezio nuotrauka

NAUJILEIDINIAI

• **LIETUVIŲ DIENOS.** 1963 m. gruodžio mėn. žurnalas šiuo numeriu užbaigia puikų šių metų komplektą, akcentuodamas jubiliją poetą kanauninką Mykolą Vaitkų. Jo nuotrauka papuoštas ir sąsiuvinio viršelis. Kaip ir tinka šventiškom naujaitim, leidinio puslapiai labiau skirti kultūrinėm, kūrybinėm temom. Spausdinama Ben. Babrausko ir J. Kuzmickio straipsniai apie sukaktuvininką Vaitkų ir jo kūrybą. Duodama pluoštas ankstesniųjų M. Vaitkaus eilėraščių, Irenos Joerg novelė ir Doniaus Remio poezijos. Apie dail. Br. Murino akvareles rašo J. Pautienius, straipsnį iliustruojant Murino darbais. Aptariama pirmoji lietuvių poezijos plokštelė ir apšviesti pažėta smulkesnės kultūrinės kronikos. Angliškoje žurnalo dalyje pažymėtina Nelės Mazalaitės novelės vertimas. "Lietuvių Dienų" leidėjas A. F. Skirius ir jų redaktorius poetas Bern. Brazdionis daro didelį dalyką, jau virtinę metų mums dovanodami šitokią daugelį atžvilgių vertingą leidinį.

• **AIDAL.** 1963 m. lapkričio mėn. Nr. 9. Labai aktualus ir tiesmukas A. Liulevičiaus straipsnis "Antrasis Vatikano susirinkimas ir Bažnyčios atsinaujinimas". Apie būties sklaidą ir antikinės filosofijos sampratą rašo F. Jucevičius. Tikrai mielos staigmenos naujų Faustų Kiršos eilėraščių puslapis ir Antano Tulio novelė "Veimio laiškas". Baigiami ankstesnius numerius pradėti straipsniai dr. Jono Griniaus apie lietuvių studentus dabartinėje Lietuvos literatūroje ir Vinco Maciūno apie Antaną Strazdą. Pastarasis ypač iškelia daug idėjų ir gerokai naujos medžiagos. Pūkūs, kondensuoti essay A. V. apie Nobelio laureatą G. Seferį ir St. Goštautą apie Galdiką.

• **LAISKAI LIETUVIAMS.** 1963 m. gruodžio mėn. Nr. 12. Žurnalas šiuos metus baigia dar

labiau pajavirėjęs ir skoningai atsižviežinęs. Apstu medžiagos, liečiančios Antrojo Vatikano mielos staigmenos naujų Faustų Kiršos eilėraščių puslapis ir Antano Tulio novelė "Veimio laiškas". Baigiami ankstesnius numerius pradėti straipsniai dr. Jono Griniaus apie lietuvių studentus dabartinėje Lietuvos literatūroje ir Vinco Maciūno apie Antaną Strazdą. Pastarasis ypač iškelia daug idėjų ir gerokai naujos medžiagos. Pūkūs, kondensuoti essay A. V. apie Nobelio laureatą G. Seferį ir St. Goštautą apie Galdiką.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

KVALIFIKUOTOS RANKOS ir AKYS

Ne visi vaistai yra pagaminami vaistų gamintojų laboratorijose. Daugelį receptų mes turime išpildyti tik iš užrašų. Tokiu atveju tik tikslus pasvertimas ir išmėravimas yra labai svarbu. Kai mes išpildome receptą, jūs galite būti užtikrinti, kad jį tiksliai išpildysime, kaip daktaro užrašyta.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie veikia pasekmingai. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių ir vėliausių išrastų.

DARGIS DRUG STORE

CHARLES P. DARGIS

Reg. Pharmacist

2425 W. Marquette Road

Tel. HEMlock 4-6050

VALANDOS:

Kasdien 9:30 v. r. iki 9 val. vak.
Šeštad. 9:30 v. r. iki 6 v. v.
Treč. ir sekmad. uždaryta.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
IR MEGEJAMS

Daug sutapysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago 29, Illinois
Tel. PR 6-8998

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMIU MEDŽIAGA

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.

3039 S. Halsted St., VI 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai. Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

UNIVERSAL SHOE STORE

(Virš 40 metų Bridgeporte)

Naujausio stiliaus batai visai šeimai

3335 South Halsted Street
Chicago, Illinois

(Liet. batų krautuvė) Yards 7-0525

Atdara: kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

tiška įtampa perteikta Alfonso Grausio straipsny. Ilgai neužgaudamas, sužinai viską, kas buvo esminio ir svarbiausio šiame neeiliniame žmonijos įvykyje.

• **MARGUTIS.** 1963 m. gruodžio mėn. Apie sukaktuvininkus Vaitkų ir Galdiką rašo St. Santvaras ir A. Rūkas. Liūnė Sutama duoda pora puslapių suvažiavimo darbus. Ypač kondensuoti ir patraukliai suvažiavimo problemos ir jų avogos istorijos, paskiau aprašomas miesto centras, mokyklos, parkai, pils, uostas, įžymieji kultūrininkai (įtraukiant net E. Kantą), cirkas, pirtis, Rygos moterys, susisiekimas, opera, brolių kapai, mokslo ir religinės institucijos, teatrai. Tokiais epizodiniais gabalais ir gausiomis iliustracijomis atkuriamas skaitytojų Rygos vaizdas. Memuarinis elementas knygą daro dar patrauklesnę skaityti.

• **Otto Krolls, RIGA DIMD.** 221 pusl., išleido Krolla Kulturas Biroja, Oak Park, Ill. Uolauš knygos mylėtojų latvių kultūrininko Otto Krolls atsiminimai ir pasakojimai apie Rygą. Tai lyg pasivaikščiojimas Rygos gatvėmis, perpirtas gausiais atsiminimais. Autorius čia neužsimojęs duoti istorinės studijos, nei perteikti chronologiškos įvykių eigos. Pradžioje duodama pluoštas žinių iš Ry-

rencijoje dalyvavo apie 8.000 profesorių ir mokytojų iš visos Amerikos. Buvo ir eilė lietuvių. Alf. Sennas, Prof. Jaskevičius ke Suvažiavimo rengimo komiteto pareigas eina New Yorko židinio valdyba, kurios pirmininkas yra prof. Vl. Jaskevičius, SJ, sekretorius — prof. kevičius ir dr. Vasys susirūpinę Ant. Vasys.

Abudu profesoriai — dr. Jaskevičius ir dr. Vasys susirūpinę Ant. Vasys.

FOTOGRAFAS ŽAVIOMS NUOTAKOMS

THE Paul STUDIO

home of MODERN photography

Portraits by Martha

PORTRAITS • CANDIDS

3213 S. MORGAN ST. Yards 7-5858

Standard Federal

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4192 ARCHER AVE.

CHICAGO 32, ILLINOIS

VI 7-1141

Turtas \$85,000,000

Rezervai \$8,500,000

ŠIUO VARDU YRA ŽINOMA DIDŽIAUSIA LIETUVIŠKA TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVĖ, NE TIK ČIKAGOJE, BET VISAME KRAŠTE,

KURI veikia Federalinės Valdžios leidimu ir jos priežiūroje,

KURI per 54 savo gyvavimo metus sąžiningai vykdė valdžios reikalavimus,

KURI sukūrė stiprią finansinę atramą atsargos fondų pavidale,

KURI taupytojų patikėtus pinigus investavo didžiausio atsargumo principu į nekilnojamojo turto paskolas ir valdžios lankštus,

KURI visų žmonių reikalams teikė vienodą ir palankiausią dėmesį ir

KURI yra pajėgi ir pasiruošusi atlikti šiuos patarnavimus:

- ★ paskolos nekilnojamam turtui įsigyti,
- ★ paskolos namų remontams, nesurištos su morgičium,
- ★ visų rūšių apdraudos,
- ★ taupytojams veltui keičia ir išduoda čekius,
- ★ valdžios lankštų pardavimas ir supirkimas,
- ★ apsaugos dėžučių nuomavimas jūsų vertybėms laikyti.

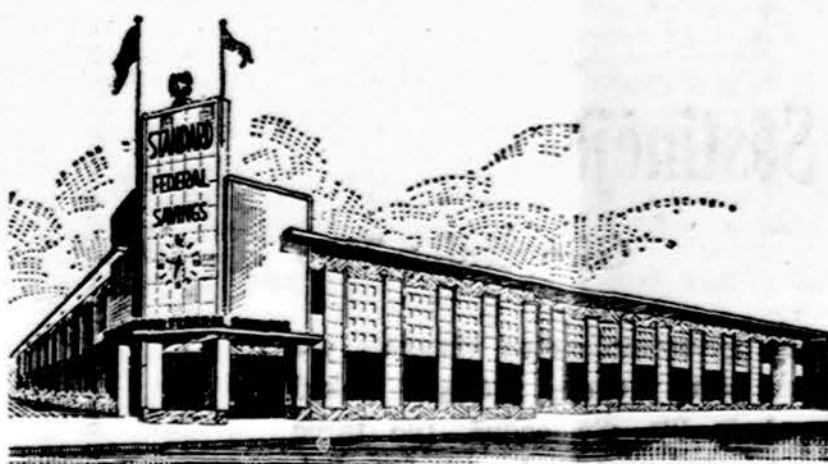
Patikėdami savo pinigus Standard Federal bendrovei, galite būti tikri, kad jūsų pinigai tikrai gaus pažadėtą dividendą palankiausiu apskaičiavimo būdu.

Visi indėliai be rūšiavimo gauna dividendą kas trys mėnesiai.

Kreipkitės į mus jūsų namų įsigijimo ar jų taisymo reikalais — jūs gausite nuoširdžius patarimus ir palankiausias sąlygas paskoloms.

JUSTIN MACKIEWICH,
Valdybos Pirmininkas

JUSTIN MACKIEWICH Jr.,
Prezidentas

DARBO VALANDOS:
Pirmad. 9 iki 8 val. vak.
Antrad. 9 iki 4 val. vak.
Trečdien. — nedirbama.
Ketvirtad. 9 iki 8 val. vak.
Penktad. 9 iki 4 val. vak.
Šeštad. 9 iki 12 val.

Chartered and Supervised by the U. S. Government

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

3605 West 63rd St.

POrtsmouth 7-8020

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užtikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė istikus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE CO.
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE CO.
WESTERN CASUALTY & SURETY CO.

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St.

Room 800

Telefonas CEntral 6-5206

Mūsų erdviose patalpose

turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ISTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road

Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvir. 9-9 val., antr., treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 po pietų

STABDŽIŲ TAISYMAS IR NAUJŲ ĮDĖJIMAS

(COMPLETE BRAKE SERVICE)

KAROSERIJOS TAISYMAS, LYGINIMAS IR DAZYMAS

(BODY & FENDER WORK)

Taip pat tepimas, dalių keitimas ir kiti smulkūs mechaniški pataisymai.

Nauja dirbtuvė su moderniaisiais įrengimais.

Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuota ir sąžiningu darbu.

ČESAS AUTO REBUILDERS

2423 West 59th Street

Chicago 29, Illinois

Grovehill 6-7777

Dail. Jurgis Račkus

JURGIO K. RAČKAUS PARODA

Pirmoji šių metų dailės paroda Čiurlionio galerijoje supažindins lietuvių visuomenę su jai nedaug pažįstamu jaunu dailininku Jurgiu Račkusiu.

Dail. J. K. Račkus yra gimęs 1927 metais Lietuvoje ir nors nuo 1934 metų gyvena Kanadoje, bet su lietuvišiais nėra nutraukęs artimų ryšių. Jis dalyvauja Lietuvių dailės instituto parodose, Chicagoje savo darbų buvo išstatęs religinio meno parodoje, o šią vasarą Tabor Farmoje per Santaros - Šviesos suvažiavimą buvo suroošta jo pirmoji individualinė paroda Amerikoje. Sausio 4 d. Čiurlionio galerijoje atidaroma dail. Račkus paroda bus tačiau jo išsamesnis ir platesnis žingsnis į lietuvių bendruomenę.

Užsienio meno gyvenime dail. Jurgis K. Račkus yra gan plačiai žinomas. Ilgesnį laiką gyvendamas Paryžiuje ir studijuodamas pas žinomą prancūzų dailininką Andre L'hotę, dail. Račkus dalyvavo visoje eilėje parodų Europoje.

Jo individualios parodos buvo surooštos: 1954 m. Galerie Foyer des Artists, Paryžiuje, 1956 British Institute, Barcelonoje, 1956 Galerie Corcario, Bozoje, 1957 Hart House, Toronto, 1957 Oakville, Ont., 1959 Galerie Foyer des Artists, Paryžiuje, 1960 Galerie Agnes Lefort, Montrealyje, 1960 Picture Loan Society, Toronto, 1961 New Vision Centre Gallery, Londone, 1961 Galerie des Beaux Arts, Paryžiuje.

Be to, dail. Račkus savo darbus buvo išstatęs ir grupinėse parodose: Paryžiuje — Salon des Independents, 1954, 55, 57, 58, 59, 61, Arts Plastic, Exposition International, Galerie Jordan, Ispanijoje — Exposition International, Ibiza, 1956, Anglijoje — Penwith Society annual show, 1958, Fore Street Gallery, 1961, London Group annual exhibition, 1961, Sail Loft Gallery, 1961, Kanadoje — Western Ontario Art Exhibition, 1951, 1952, Montreal Museum Spring Show, 1960, Ontario Architectural Convention, 1960. Peržvelgiant šį surooštų parodų sąrašą, matyti, kad dail. Račkus per palyginti trumpą laiką sugebėjo dalyvauti tikrai įspūdingame skaičiuje parodų, įvykusių dviejuose kontinentuose.

Dail. Račkus kūryba meno

kritikų yra gan plačiai aptarta ir teigiamai įvertinta. Apie jo darbus yra rašyta žurnaluose ir laikraščiuose: Art News and Review, Arts, Amateur, Destino, Globe and Mail, La Peintre, Review Modern, Gazette, Montreal Star, Le Petit Journal, Le Devoir, Rhythm and Couleurs, France Press. Lietuvių spaudoje apie dail. Račkų yra rašę H. Nagys, J. Kardelis, T. Valius, J. Dainauskas.

Dail. Račkus kūrybos stiprumą rodo ir tas faktas, kad jo kūrinius atstovauja eilė galerijų Amerikoje ir Europoje: Galerie des Beaux Arts, Paryžiuje, New Vision Centre, Londone, Peter Deitsch Gallery, New Worke, Castellane Gallery, New Yorke, Galerie Agnes Lefort, Montrealyje, Picture Loan Society, Toronte, House of Prints, Toronte, Sail Loft Gallery, Anglijoje ir viena galerija Meksikoje.

Jo darbų yra įsigiję Kanados Tautinis Muziejus, Ottawoje ir įvairūs privatūs kolekcionieriai Kanadoje, Amerikoje, Anglijoje, Prancūzijoje ir Ispanijoje.

Dail. Račkus kūryba yra drąsi ir įdomi. "Lietuvių Enciklopedijoje" dr. Henrikas Nagys, rašydamas apie jį sako: "Dail. Račkus... kūrybinė raida buvo laipsniška: iš pusiau abstrakčių bei kubistinių, išlaikytų tradiciniuose tų srovių rėmuose, kompozicijų dailininkas tolydžio ėjo į savitai surrealistinį ir abstraktų vaizdavimo būdą. Pastarosios kompozicijose vyrauja mistiškai abstrakti tematika bei dramatiškas, aštrus koloritas. Tačiau pats kūrinių įforminimas labai racionaliai išspręstas, dažniausiai apsiribojant grynai konkrečių tapybinių problemų ieškojant". Pats dailininkas Račkus viename laiške apibūdina savo kūrybą šitaip: "Pradinės studijos Paryžiuje pas L'hotę privėdė prie didesnio analitinio žiūrėjimo ir prie tendencijos į kubistiską, geometrišką išsireikimą. Po to turėjau drastišką pasikeitimą — spalvų ribojimą, sprendimą su laisvomis, organiškoms formoms. Impulsą, nuo kurio prasideda mano darbai, man duoda pati gamta — apylinkė, kurioje dirbu".

Dail. Račkus yra studijavęs dailę Detroito universitete, Ontario meno kolegijoje (Toronte), Ecole des Beaux Arts ir

ACTA BALTICA

Nauja mokslinių darbų serija apie Pabaltijo kraštus

Vakarų Vokietijoje. Koenigstein im Taunus, 1960 m. gegužės mėn. buvo įsteigta nauja institucija Pabaltijo kraštams tyrinėti. Ji buvo pavadinta lotynišku vardu "Institutum Balticum", kad nebūtų sumaišyta su "Baltisches Forschungsinstitut", kuris veikia Bonnoje jau nuo 1952 metų.

Šio naujo instituto tikslas yra tyrinėti dabartinę padėtį okupuotose Pabaltijo kraštuose. Jam vadovauja latvis Andrius Namsons. Institutas jau išleido du metraščio tomu, pavadintu Acta Baltica (I t. išėjo 1962 m., 214 psl., ir II t. išėjo 1963, 261 psl., kiekvieno tomo kaina 15 DM). Abu tomu atspausdino visą eilę studijų. Jos parašė vokiečiai, jų autoriai yra estai, latviai ir lietuviai, ir jie remiasi tarybiniais šaltiniais, iš kurių galima daug kas išskaičiuoti.

Pirmas tomas turi dešimt atskirų studijų, kuriose nagrinėjama bendra Pabaltijo kraštų padėtis, jų demografija ir ypačingai du klausimai: religijos ir švietimo būklė okupuotose Pa-

baltijo kraštuose. Tais klausimais yra po straipsnį apie kiekvieną iš trijų Pabaltijo kraštų. Apie Bažnyčios padėtį Lietuvoje rašo A. Namsons, "Die Lage der katholischen Kirche in Sowjetlitauen" (p. 120—130) ir apie auklėjimą rašo Jonas Griunius, "Erziehung der Jugend in Sowjetlitauen" (p. 168—179).

Antrasis tomas turi aštuonias studijas, kurios yra paskirtos nagrinėti ekonominius klausimus, žemės ūkį ir pramonę. Apie žemdirbystės padėtį rašo Pranas Zundė, "Die Kollektivierung der Landwirtschaft Sowjetlitauens" (p. 93—106) ir apie pramonę gerai dokumentuotą ir statistikomis paremtą straipsnį parašė Valteris C. Banaitis, "Die Industrialisierung Sowjetlitauens" (p. 176—261).

Trečias tomas numatomas paskirti studijoms apie kultūrą, mokslą, literatūrą ir meną. Leidėjo adresas: Institutum Balticum, 624 Koenigstein im Taunus, Bischof - Kaller - Str. 3.

Dr. J. Balys

Academie Andre L'hotę Paryje. Šiuo metu dail. Račkus gyvena Clarkstone, Kanadoje, ir vadovauja jo įkurtam Clarkson Artists Centre Workshop, dėstydamas tapybą.

Paroda atidaroma Čiurlionio galerijoje šiandien, sausio 4 d., 7:30 v. v. ir tęsis iki sausio 12 dienos. Lankymo valandos darbo dienomis 7—9 val. vak., savaitgaliais nuo 11 val. ryto iki 9 val. vak. Parodą ruošia Šviesos - Santaros kolegijos Chicago skyrius.

Reikia tikėtis, kad Chicago visuomenė gausiai lankys parodą ir susipažins su šio kūrinyne ir įdomaus dailininko darbais. Parodoje dail. Jurgis Račkus išstatys apie 50 aliejaus, monotipų ir akvarelės kūrinių.

OLANDIŠKOS SILKĖS DABAR GAUNAMOS PLASTIKINĖSE BAKUTĖSE

Taip, jūs dabar galite gauti žinomą olandiškų silkų patraukliose plastikinėse bakutėse — patogia ir inde, kuri jūs galite pasiimti ir panaudoti daugelį atvejų.

Viduje yra tos pačios pulkios olandiškos silkės, kurios jūs visad mėgavot medinės bakutės. Šios silkės aukščiausios kokybės, visad vienodos, visad šviesios, kadangi jos būna užsandintos prie jūros. Viduje plastikinės bakutės yra brošiūra patrauklių olandiškų silkų receptų, kuriuos jūs tikrai norėsit išbandyti.

Jūs galite pirkti tikrąsias olandiškas silkės... 4 svarų plastikines ar 9 svarų medines bakutėse... daugumoje pardavimų. Norėdami sužinoti vardą krautuvę, kuri jūsų apylinkėse parduoda olandiškas silkės, skambinkite bet kuriam iš žemiau išvardintų pristatytojų.

NOON HOUR FOOD PRODUCTS, INC.

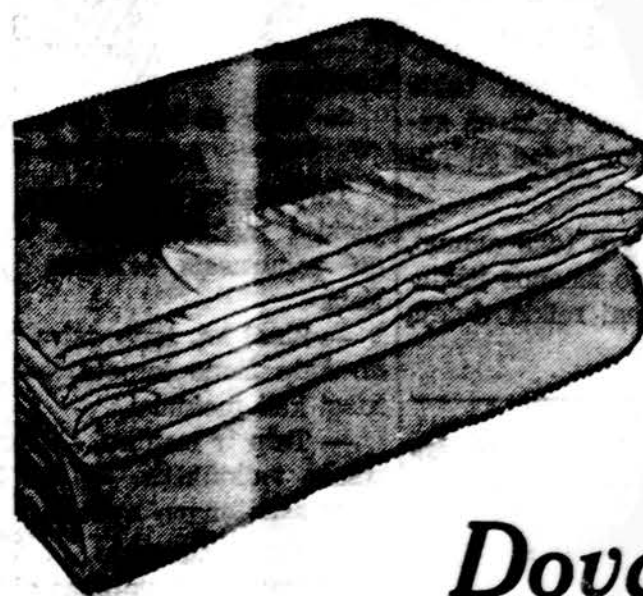
652 West Randolph Street
Chicago 6, Illinois

BOOTH FISHERIES CORP.
2617 West Madison Street
Chicago 12, Illinois

Stirbis Fuel Oils

Aliejus virtuvėi ir krovinims "Geramė ir pigesnė alyva"

Tel. HEmlock 4-8264
PETER STIRBIS
6741 So. Maplewood Ave.
Chicago 29, Ill.

Dovanų

ANKLODE TAUPYTOJAMS

Šią prabangią ir didelę (72 x 90") Fieldcrest anklodę. Jūs gausite DOVANĄ, atidavę \$200.00 ar didesnę taupymo sąskaitą arba pridėję tiek pat prie jūsų jau turimos. Ši maloni šviesių spalvų dovana labai tinka kiekvienam namams. Pasiūlymas baigiasi sausio 14 d. — tik viena dovana šeimai, be to, prašome nereikalausti pristatymo patu.

SVARBI PASTABA

Mūsų dabartinio namo statybą numatyta baigti šį pavasarį. Formalus Didysis Atidavimas bus paskelbtas netrukus, o tuo tarpu District Savings bendrovėje bus galima, kaip įprasta. Taigi atvykite šiandien ir atidarykite savo apdraustą taupymo sąskaitą.

4.5% ON INVESTMENT ACCOUNTS

Where people make the difference

DISTRICT SAVINGS
3430 SOUTH HALSTED / CHICAGO, ILLINOIS 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, 9-4;
Thursday, 9-4; Friday 9-4;
Saturday, 9-1; Wednesday Closed

• MIRE PAUL HINDEMITH. Vienas iš žymiausių moderniosios muzikos kompozitorių vokiečių Paul Hindemith gruočio 29 d. mirė Frankfurte, Vokietijoje, sulaukęs 68 m. amžiaus. Hindemith buvo vienas iš didžiųjų moderniosios simfoninės muzikos pradininkų, kurio šakotoji kūryba, kadais nesuaprasa ir nevertinta, šiandien jau laikoma klasišku pastarųjų dešimtmečių pavyzdžiu.

Kaip modernistas, jis buvo

nepriimtinas naciškam Vokietijos laikotarpiui. Tada kompozitorius emigravo į Jungt. Amerikos Valstybes, įsigijo jų pilietybę ir tik po karo grįžo Europon, dažniausiai gyvendamas Sveicarijoje.

Labiausiai žinomi Hindemitho kūriniai yra opera "Mathis der Maler", o koncertų salėse ir šoko pasauly "Herodiade", "No-

bilisima Visione", "Saint Francis". Palikęs daug ir kamerinės muzikos sedėvų, taigai veiklą chorui. Jo "Requiem for All of US Who Live" parašytas Walt Whitmano žodžiams.

Kaip simfoninių koncertų dirigentas, Hindemith yra plačiai koncertavęs Europoje ir Amerikoje, keliais atvejais ir Chicagoje.

J. F. EUDEIKIS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYB MODERNISKOS KOPLYCIOS

4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2

4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

Petkus

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYB MODERNIOS KOPLYCIOS

2533 West 71st St. Telef. GRowehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero, Townhall 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai

MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYB MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

MAKINOMAS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET

Tel. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd PLACE

Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4948 S. CALIFORNIA AVE

Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 LITUANICA AVE

Tel. Yards 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. Yards 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE

Tel. Commodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE

Tel. Yards 7-1138—1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL.

Tel. Olympe 2-1003

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų

2448 WEST 69th STREET

Telef. PE 8-0833

PE 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON

SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Drauge.

Spoviliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

NAUJUS METUS PRADĖJUS

Nauji Metai, taip sakant, nusikambėjo kaip šampano butelio garsas. Nebėra nė to garso, nė to šampano, tik vėl kasdieninės bėdos. Visiems tų bėdų visokių, bet daugiausia tai Lietuvių Fondai, kuris pasiekė 100,000 dol. ir dabar kankinsis, nežinodamas, kam tuos procentus atiduoti. Tiesiog vargas, visus metus prašinė, o kai metai baigiasi, reikia galvą laužyti, kam pinigų duoti. Laikraščiai, kaip ir pirma, bandys išprašyti iš skolininkų pinigų, tačiau jau naujesni metai, juo labiau suko-

la senėja ir kietėja ir vis sunkiau ją išgauti.

Tie, kurie aukoja, ir toliau aukos, o kurie niekam neaukėja, tie ir toliau stengsis, kad tas žalias popierėlis nenuieitų kokiame ten lietuviškam reikalui. Knygų pirkėjų nebus daugiau, nors vaikų ir gimė vienas kitas šimtelis, bet ne vienas jaunuolis išėjo iš lietuviškos bendruomenės, taip sakant, į platesnius horizontus, vietoj kugelio nužengė kokių makaronų arba kitų tautų tautinių verčių valgyti.

Visuomenės veikėjų vis mažiau atsirastų ir pirmininkų kokioms nors valdyboms bus taip pat sunku surasti, kaip ir kolchozui. Iš antros pusės — bus tokių veikėjų, kurių nuo sosto nenuvers nė su patrankomis.

Prisiminus kolchozą, tenka pastebėti, kad šie metai kolonizuotą Lietuvą, o ir visoj sovietijoje, bus kovos už mėsą. Grudžio 18 d. Tiesoj deklaruoja:

„Organinių trąšų ištekliai didinimui šiais metais skirsime ypatingą dėmesį. Sudarytos specialios brigados ir kollektivių bei tarybinių ūkių darbininkų grupės organinėms trąšoms tvarkyti, kaupti“.

Žymi dalis mėslo šiam kolūkyje sukaupiama giliuose tvartuose. Be to, organinių trąšų ištekliai čia padidinami iš kolūkiečių asmeninių tvartų, pagal abipusį susitarimą“.

„Todėl sutelktinėmis jėgomis pradedame įtemptai dirbti kaupiant trąšas. Nuolat rengsime tarpusavio patikrinimo reidus, pagyvinsime socialistinį lenktyniavimą, kad niekur neliktų vietos: nevalyvu, apsnūdumui“.

„Tarybinio artojo“ kolūkyje iš visuomeninių fermų planuojama sukaupti 6500 tonų trąšų. Šio trąšų kiekio pavasariui skir-

toms dirvoms nepakaks. Jį kolūkis papildys iš kolūkiečių kiemų“.

Žodžiu, per mėsą į nuostabias komunistines aukštumas, su mėslo vežimais į lenininius laimėjimus. Visi „Vilnius“ ir „Laisvės“ pusrudoniniai šiais metais stengsis, važiuodami tėvynėn, nusivėžti lagaminėlių mėslo, gi Laisvės A. Išlaužas sako pradėjęs „Laisvės“ patalpose trąšų kaupimo vaju, gi A. Venclova, J. Šimkus ir kiti rašys trąšinėm temom eilėraščius, nes to reikalauja kompartija ir ji, kaip girdėjome, skelbia mėslo kaupti soclenktynes. Toje pačioje „Tiesoje“ raginama kovoti už tikrąjį komunistinį leninistinį mėsą ir tiesiog raginama: „Gamybinė valdyba paruošė rekomendacijas skatinti gerai trąšomis besirūpinančius žemdirbius, mechanizatorius, fermerius darbuotojus“.

Apie šiuos nuostabius komunistinius trąšų sukaupimus ir laimėjimus stengsimės ir toliau informuoti.

Šiaip jau visame pasaulyje gyvenantiems lietuviams linkime nekalbėti graborių pageidavimų ir ilgai gyventi, nekalbėti daktarų ir niekad nesirgti, linkime, kad storėtų pinigėlis ir plonėtų sprandai, gi moterims linkime įsigyti tokių verčių, kad Chicago inžinierių baltas pusė ponių nualptų iš pavydo.

J. K.

KADA REIKIA PARAMOS

— Aš jus visada paremsiu, — pasakė vienas Kanados min. pirmininkui, — kada jūsų pusėje bus tiesa.

— O ne, tada aš pagalbos nereikalingas, mane turėtumėte paremti tada, kada aš klystu.

Priežastis

Žmogus atsiduria prie dangaus vartų ir nustebe klausia, kaip jis čia atsirado.

— Na, argi neatsimeni, — sako šv. Petras. — Tavo žmona tavęs paprašė, „būk geras mano angelė, duok truputį pavairuoti automobilį“.

MISLĖ

Kas Paleckini maišo smaltą? — Kas Nikitai girnas kala? — Dėdas rausvas kepurės — Ir burioja per marias?

Kas per langą ir per plyšį Propaguoja keistą „rųšį“? — Žavis Chruščiovo bernais — Ir jų raitais raudonais?

Kas nestoja pūst prieš vėją: Už tėvynės pavergiją? — Kėlia vėdos stiklučius — Ir keiksmoja „dypukus“?

Žinom, žinom — būkit ramūs! — Tai vienybininkės damos, Sugimnakaliu buku — Bimbiniu politruku.

G. V.

Naujametinės profesionalų maldos

SMUKLININKO

Matai Tu, Viešpatie, taip graudų mano veidą, Kaip sielvartas baltas mane nutvėrė, Kad šitai baisiai žmonės pasileido Ir dauguma nebergeria kaip gėrė.

Juk reikia man apvalint taupomą knygutę Ir žmonai ir vaikams juk reikia pinigų, Nenoriu juk aš nuogas ir nevalgas būti, Kaip ten eilė veikėjų ubagų.

Tu pagailėk didžio darbo mano, Ištroškusį minias atsiųsk Naujais Metais. Vestuvėse kadais vynu pagirdėi Kanoj, O aš visus pagirdysiu pačiais geriausiais šatais.

GRABORIAUS

Geriausias Viešpatie, kurs žmogui davei norą Pavalgyti, išgerti ir šiaip taip apsiręngti, Duoki, kad kasdieną numirtų bent pora Mano mažytėm saskaitom padengt.

Štai Kedlakas pernykštis mano genda, Ir žmona geidžia minkų, pilkų arba rudų, Todėl atsiųsk nabašniką man šiandien, Kad aš po truputį taip ginciaus nuo bėdų.

Todėl atsiųsk man nabašnikėlį vieną, Vaisiagai juos priimti įpratęs aš nuo seno, Aš jį išpuosiu taip, kad jam negėda bus keltis paskutinę teismo dieną.

Ir bus negaila tūkstančių palikusiu bendrovėje Antano.

ADVOKATO

Gyvenimas praėina, Viešpatie, kaip vėjas, Bet reikaly visokių žemėjų būna, Tegu per amžius visi bylinėjasi, Koki dar turi marškinius ant kūno.

Juk taip aišku, kaip kad iš nespausdinto rašto, Kad šioje žemėje skubiai pradėję laikas, Tegu tad bylinėjasi visi be galo ir be krašto.

Tų reikalų šioj žemėj milijonas, Kaip Dovydeno tie broliai Domeikos, O doleriai, lyg būtų kišenės kiauros, byra, Todėl atsiųsk man, Viešpatie, ne vieną žmogą, Kurį palikti geidžia savo vyrą.

DAKTARO

Nenoriu, kad mirtis pagautų seną arba jauną, Bet vilą, Viešpatie, tai reikia baigt statyti, Todėl tegu kokia šimtinė ulcerų pagama, O kitą šimtą prigriebia artritis.

Todėl prašau aš, Dieve, pilnas grandulio, Kad aš visad turtingas ir gero vardo būčiau, Atsiųsk man kasdien žmonių su kosuliu ir čiauduliu Arba vis sirgti norinčių ponūčių.

Juk dėdamas gražiai taip dolerį ir centą, Žmogus didžios garbės ir turty įsigyja, Todėl atsiųsk, Dieve, pacientų, Kurie nemiršta ir kurie negyja.

Mažoji enciklopedija

— Viengungis yra toks vyras, kuris gali be baimės miegoti viršum lovos apdangalo.

— Atsilikėlis yra tas, kuris mano, kad moteris, nusiplovus veidą, nė trupučio nepasikeičia.

— Diplomatas yra toks vyras, kuris išaiškina žmonai, kad yra gėda slėpti savo prastą figūrą naujuose kailiniuose.

— Alimentai, tai yra tokie pinigai, kuriuos tu moki už automobilį, po to kai jį jau sudaužei.

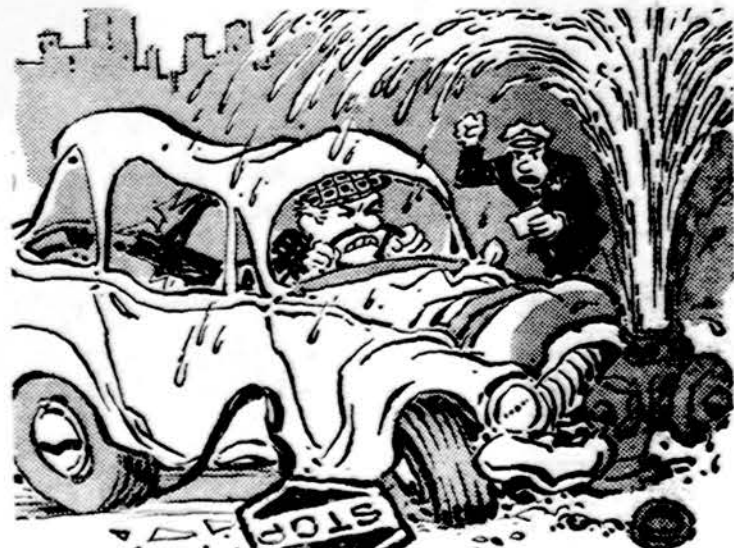
— Pėsčiasis yra toks asmuo, kuris nesugebėjo žmonos įtikinti, kad jų šeimai reikia dviejų automašinų.

Balys Pavabaly

PAMEČIAU SAIKĄ UŽ KAPEIKĄ

Talkingo sambūvio aš trokštu Idant Chruščiovas neužtrokštu, Aš prieš nenaudėlius kovuoju, Kurie jam painioja po kojų.

O vyrai stebis ir nežino, Iš kur tiek daug seimų benzino: Gruntuos už taiką visą laiką, Ir vis jos nės nė už kapeiką.

Grįžimas iš Naujų Metų sutikimo, apie kurių linksmumus visą laiką prieš Naujus Metus buvo Drauge skelbiama.

Dail. Picasso priežas

Vienas vedęs vyras siūlo savo nevedusiam draugui nelabai gražią merginą. Šis gi sako, kad mergina žvaira, deformuoto veido ir kreiva nosimi.

— O, tai tu, atrodo, esi labai nusistatęs prieš dailininką Picasso, — nusistebėjo piršlys.

Naujų Metų naktį

Naujų Metų naktį iš trečio aukšto iškrinta girtas pilietis. Tai pastebėjęs, prieina policininkas ir klausia:

— Ei, kas atsitiko? — Nieko nežinau, aš irgi ką tik čia atvykau, — atsako iškritėlis.

Našlės bėdos

Žuvus vyrui, žmona pasamdė vieną advokatą, pasamdė kitą ir vis negali atgauti pinigų. — Žinote, — tarė ji pagaliau teisme, — aš jau pradėjau gailėtis, kad žuvo mano vyras.

Didelės nelaimės

Sovietinis atstovas kalbasi su amerikiečių grūdų pirkimo reikalu. Teisindamas kolchozus, komunistas sako:

— Neuzmirškite, kad mūsų kraštas praėjusiais metais nukentėjo nuo sausurų, šalčių ir kitų nelaimių.

— Bet jūs pamiršote pačią didžiausią nelaimę, — pasakė pirklys.

— Kokia? — nustebo sovietas.

— Ogi komunizmo įsigalėjimą, — paaiškino amerikietis.

Jungtinių Tautų bosai džiaugiasi naujagimiais, o šaunusis ponas Chruščiovas kapais.

SPAUDOS APŽIŪRINĖJIMAS

— Vienybėje nr. 43 šitaip rašoma apie vieną Lietuvos ligoninių:

„Dauguma ligoninių kitataučiai, bet gydytojai ir personalas beveik visais lietuviškas. Poilsų namai, sanatorijų ir gydyklų pavadinimai taip pat lietuviški: „Nemunas“, „Dainava“, „Tėvynė“, „Saulutė“ ir pan. Man buvo nuostabusia, kad visas gydymas — nemokamai, bet tuo pačiu kartu stebėjau, kad gydytojams taip mažai mokama — teuzdirba 100 rublių į mėnesį“.

Taigi, gydytojai, mažai uždirbdami, stengiasi, kad nemokamai atostogautų. Na, ir kas gali ginčyti, kad burliokui Lietuva nėra rojus.

— E. Juskevičius komunistinėje šluotėje išspausdino tokią agronomo prkalbą karvėms:

PIRTIS IR METAI

Kompartija Lietuvoje visus maudo ir tai nelabai jau gailėdama. Prakaite, taip sakant, kolchozininką laiką. Bet kartais suplanuoja ir šiaip žmogų numaudyti, kada jis jau visai iš marškinių išvilktas. Taigi, sumano pastatyti pirtį. Apie tas linksmas pirties statybas Jonavoje rašo A. Kadziulis lapkričio 22 d. „Tiesoje“ šitaip:

„Du jonavičiai statybinkai sumanė išsimaudyti pirtyje. Užėjo pašėlęs noras gerai pasivonoti, kad oda pradėtų laisvai kvėpuoti, kad atjaunėtų visas pavargęs kūnas. — Kur čia yra pirtis? — paklausė jiedu seną Jonavos gyventoją. — Senbūvis pažūrėjo į juos keistu žvilgsniu: — Pirtis? Yra. Bet jį šiaudien jau nepateksite. Eilė neprieis. Reikia iš vakaro į eilę stoti. Matote, norinių daug, o pirtyje tik keturiolika vietų. Kilometrinė eilutė susidaro.“

Pamatęs didelį šaukių statytojų nusiminimą, jonavietis pajuto jiems užuojautą. Ir jis vėl prašeko:

— Patariu jums, vyrai, pavažiuoti į Kauną. Greičiau apsisuksit. Susisiekiama dabar geras — viens du ir išsimaudysit. — Tačiau statytojai nesutiko važiuoti į Kauną. Jie nenorėjo patikėti, kad Jonavoje išsimaudyti nepavyks. Pradėjo ieškoti, tyrinėti ir... surado. Rado Jonavę pirtį! Didele, modernią, naują. Tik — neveikiančią“.

O istorija buvo tokia: „Sumūrijo sienas, uždengė stogą ir... sustojo. Pirčiai, kaip žinia, reikalingi katilai, vonios, visokie vandens tiekimo vamzdžiai. Tačiau nėra kam juos sumontuoti. Darbas buvo paves-tas Panevėžio santechnikos darbų valdybai Nr. 41. Šiandien sunkų nustatyti, kas sudaro to-

Duktė prisidėjus šluotą aiškina, kokia mamai tikty šventinė šukuosena.

kį „artimą“ subrangovą, kai čia pat, Kaune, yra pajėgios organizacijos. Tačiau panevėžiečiai žlugdė darją tikrai nuosirdžiai. Galima sakyti, nė piršto nepa-judino. Jonavičiai surado įdomų raštą. Kai pirties statytojai parašė į Panevėžį, prašydami paspartinti darbus, valdybos viršininkas J. Bubėnas paaiškino negavęs „nei katilų, nei vamzdžių, nei metalo“.

— Štai kaip nusišnekėjo, — karčiai šyptelėjo Kauno rajono ūkiskaitinio baro vyr. inžinierius V. Bobinas. — Rašo, kad negavo katilų. O juk katilus jie jau sumontavo! Matyt, patys netiki, kad galėjo ką nors padaryti. Rašo, taip sakant, iš įsi-bėgėjimo“.

O paskui „Rado naują vykdytoją. Pavedė Kėdainių specialiajam santechnikos darbų barui. Kėdainiai arčiau, galima sakyti, kaimynai. Ir chemijos statybas sparčiai vykdė. Už-jaus jonavičius...“

Ir ledai pajudėjo. Iš Kėdainių atvažiavo darbų vykdytojas.

— Nuimkite stogą, — pasakė jis, — Montuosime vandens ba-

kus. Statytojai sukruko kaip skruz-dėlės. Išardė stogą, atvėžė ba-kus. O kėdainiečiai — dingo kaip į vandenį. Nesirodė dau-giau prie pirties, nors praėjo keli mėnesiai. Pro kiaurą stogą pliaupia rudeniniai lietūs. Jau nuo sienų naujas tinkas ėmė byrėti, o santechnikai tik pravažiudami pažiūri, pakrai-po galvas“.

Po to niekas nestato ir auto-rius mano, kad pirtis pradės ketvirtus statymo metus. Na, ir sakyk dabar, kad kompartija blogai keliauja į komunistines aušras ir perlėtai vejasi Ame-riką, juk, kaip matyti, nė nusi-prausti nėra kada beklunio-jant.

S. A.

Barnio scena

— Dabar suksime barnio sce-ną, — sako filmo režisierius. — Tamsta, kaip vyras, žinoma, visą laiką tyli, o kalba tik žmo-na.

Vyrai visuomet turi rūpesčių su kritimais, jei ne bombų, tai plaukų.

Aplausinėjimas Maskvoj ir progresas

— Koks draugo užsiėmimas? — Agrikultūros ekspertas. — Tavo tėvo? — Jis buvo ūkininkas. — Tavo tėvo tėvo? — Muzikas. — Ką senelis veikė? — Augino grūdus eksportui. — Ką tu veiki? — Planuoju grūdų pirkimą užsieny.